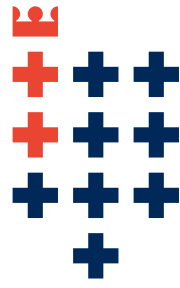

**+++ MUZEUM HISTORYCZNE
+++ MIASTA GDAŃSKA
+++**

**RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM HISTORYCZNEGO
MIASTA GDAŃSKA ZA 2016 ROK**

**MUZEUM HISTORYCZNE
MIASTA GDAŃSKA**

**RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM HISTORYCZNEGO
MIASTA GDAŃSKA
ZA 2016 ROK**

GDAŃSK 2017

SPIS TREŚCI

	List dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Gdańska	7
01	Reorganizacja instytucji	9
02	Misja i strategia Muzeum Historycznego Miasta Gdańska	11
03	Najważniejsze wydarzenia	14
04	Wystawy	29
05	Wydawnictwa	62
06	Działalność edukacyjna	69
07	Wydarzenia	80
08	Działalność naukowa	88
09	Gromadzenie zbiorów	91
10	Digitalizacja zbiorów i dokumentacja cyfrowa	95
11	Badania i konserwacja zabytków	96
12	Inwestycje i prace przygotowawcze	105
13	Partnerzy Muzeum	106
14	Frekwencja	108
15	Finanse	110
	Rada Muzeum	112
	Pracownicy Muzeum	114

LIST DYREKTORA MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA GDAŃSKA

SZANOWNI PAŃSTWO,

z wielką satysfakcją oddajemy do rąk Czytelników, po raz pierwszy w 47-letniej historii naszej instytucji, Raport Roczny Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, podsumowujący miniony rok.

Decyzja o udostępnieniu danych zawartych w sprawozdaniu rocznym, w formie drukowanego Raportu, podjęta została z wielu powodów. Jednym z nich jest chęć realizacji wyznaczonych już w 2014 r. w Gdańsku standardów określanych polityką otwartości, polegających na upublicznianiu wszystkich dostępnych danych bez ograniczeń, o ile na przeszkodzie nie stoją kwestie natury prawnej.

Powstanie niniejszego raportu zainspirował też fakt, że MHMG – pomimo osiągnięcia najwyższej frekwencji w Trójmieście – pozostaje instytucją mało rozpoznawalną dla mieszkańców Gdańska. Powodu takiego stanu rzeczy można upatrywać m.in. w tym, że w zdecydowanej większości (97%) odwiedzający to osoby przyjezdne.

Nie bez znaczenia jest liczba i ranga wydarzeń, w które obfitował rok 2016. Były wśród nich ważne wizyty i uroczystości, liczne wystawy, konferencje naukowe, a także różnorodne działania edukacyjne, przybliżające dziedzictwo historyczne zamknięte w murach Oddziałów szerokiej rzeszy publiczności. Tę zwiększoną aktywność merytoryczną umożliwiły podjęte zmiany organizacyjne i wdrożenie nowych procedur wewnętrznych. Najistotniejszym rezultatem wspólnej pracy zespołu pracowników było opracowanie strategii Muzeum na lata 2016–2018.

Wszystkie nasze działania były możliwe dzięki hojności darczyńców: Miasta Gdańska w zakresie działalności podstawowej i dotacji celowych oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które wsparło sześć projektów. Należy też podkreślić zaangażowanie pracowników i współpracowników uczestniczących w zeszłorocznych projektach. Wszystkim gorąco dziękuję za wspólną pracę!

Mam nadzieję, że lektura tej publikacji będzie zajmująca nie tylko dla sympatyków naszego Muzeum, lecz także dla wszystkich zainteresowanych kulturą i historią Gdańska.

DR HAB. WALDEMAR OSSOWSKI

Dyrektor

Muzeum Historycznego Miasta Gdańska

01

REORGANIZACJA
INSTYTUCJI

Początek 2016 r. to okres wielu zmian w funkcjonowaniu MHMG. Analiza istniejącej ówczesnie struktury organizacyjnej wskazywała, że cechowała ją silnie rozbudowana struktura pionowa o małej decyzyjności. W porównaniu z innymi muzeami zwracała uwagę: duża liczba zastępców dyrektora, znaczna liczba szczebli zarządzania w przypadku pionu działalności podstawowej oraz zagmatwana struktura, wynikająca zapewne bardziej z przyczyn personalnych niż merytorycznych. Głównymi wadami takiej struktury są wyższe koszty, krzyżowanie się kompetencji, długi okres przepływu informacji i możliwość ich zniekształcenia oraz trudności w dostosowaniu się do nowych sytuacji.

Dlatego też w 2016 r. zaczęto podejmować działania idące w kierunku spłaszczenia struktur organizacyjnych i zmniejszenia liczby szczebli pośrednich, tak aby Muzeum mogło stać się instytucją nowoczesną, dobrze zorganizowaną, gotową sprostać wymaganiom współczesności.

Zmiany organizacyjne zostały zapoczątkowane korektą statutu. Na wniosek dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Gdańska zmniejszona została liczba jego zastępców z 3 do 2, zmieniono nazwę oddziału Muzeum Zegarów Wieżowych na Muzeum Nauki Gdańskiej, ponadto dookreślono zadania dyrektora oraz rozszerzono zapisy dotyczące działalności Muzeum, w tym działalności gospodarczej. Ponadto treść statutu została dostosowana do znowelizowanej ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Zgodnie z zapisami Ustawy o muzeach, tekst statutu został uzgodniony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W ślad za statutem zmieniony został regulamin organizacyjny, wprowadzony w życie w lipcu 2016 roku. Głównym celem zmian było uelastycznienie struktur, zwiększenie samodzielności i współdziałania pracowników oraz zorientowanie instytucji na prowadzenie działalności typu projektowo-zadaniowej. Zweryfikowano kompetencje istniejących komórek organizacyjnych oraz wprowadzono nowe, takie jak Dział Programów Pomocowych, Dział Digitalizacji, Dział Utrzymania.

Nowe regulacje, dzięki zwiększeniu zakresu kierowania sprzyjające procesowi decentralizacji oraz delegowania władzy i odpowiedzialności na niższe szczeble, pozwoliły na skuteczniejszą realizację budżetu zadaniowego oraz większą samodzielność średniej kadry zarządzającej: kierowników oddziałów i działów. Wszystko to w lepszym stopniu dostosowuje instytucję do nowych wyzwań, jakim sprostać musi Muzeum w dzisiejszych czasach.

MISJA I STRATEGIA MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA GDAŃSKA

02

W 2016 r. jednym z priorytetów w planowaniu dalszej działalności stała się konieczność wypracowania nowej strategii działania oraz rozwoju instytucjonalnego, stanowiąca podstawę do wykreślania dalszych kierunków rozwoju. Z tego powodu podjęte zostały prace, aby zdefiniować na nowo misję jednostki oraz opracować strategię działalności MHMG.

W tym celu w maju 2016 roku został powołany zespół, składający się z przedstawicieli Dyrekcji, kierowników oraz reprezentantów wszystkich grup zawodowych, którego celem było opracowanie misji i strategii MHMG na lata 2016–2018. Prace zespołu zostały zainicjowane oraz podsumowane sesjami warsztatowymi, w których wzięło udział kilkudziesięciu pracowników Muzeum.

W formułowaniu i wdrażaniu strategii MHMG wykorzystano model MC STO (misja, cele, strategia, taktyka, operacje) oraz zastosowano metodę Zrównoważonej Karty Wyników.

Sformułowana została wizja MHMG:

Jedno z trzech najlepszych muzeów miejskich w Polsce, rozpoznawalne muzeum miejskie w rejonie Bałtyku oraz ulubione muzeum gdańszczyzan

oraz misja:

Służymy społeczeństwu poprzez ochronę i promowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego miasta Gdańsk oraz wzmacnianie tożsamości współczesnych gdańszczyzan.

Cały dokument został udostępniony pracownikom i wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej www.mhmg.pl.

MUZEUM HISTORYCZNE
MIASTA GDAŃSKA

NOWA IDENTYFIKACJA WIZUALNA MUZEUM

W lipcu 2016 r. Muzeum Historyczne Miasta Gdańska we współpracy ze Stowarzyszeniem Twórców Grafiki Użytkowej rozstrzygnęło konkurs na nowy logotyp i nową koncepcję identyfikacji wizualnej Muzeum. Celem Konkursu było zaprojektowanie oryginalnego, nowego znaku graficznego, który nawiązuje do charakteru instytucji oraz w spójny, nowoczesny sposób identyfikuje, promuje i wzmacnia markę Muzeum.

Konkurs był dwuetapowy. Jury składało się z pracowników MHMG, ekspertów STGU oraz przedstawiciela Urzędu Miasta. W pierwszym etapie zebrano 132 zgłoszenia i spośród nich wybrano 4 finalistów, z Polski: Poważne Studio, Hugmun oraz Filip Piasecki, a także z Portugalii: studio Design-Office. Dnia 29.04.2016 r. oceniono zgłoszone propozycje i wybrano koncepcję *Legacy* portugalskiego studia Design Office.

W nowym logotypie znajduje się 10 krzyży (plusów), z czego dwa pod koroną nawiązują do herbu Gdańska, zaś kolejne osiem stanowi nawiązanie do liczby oddziałów Muzeum. Zwycięski projekt wpisuje się we współczesne trendy w grafice i posiada wszystkie cechy dobrej identyfikacji wizualnej – jest prosty, czytelny, oryginalny i zapamiętywalny. Oddano w nim charakter miasta, lokuje on Muzeum i jego oddziały w ramach przestrzeni wizualnej Gdańska – jego tarczy herbowej. Znak jest otwarty, tzn. pozwala powielać i przedstawiać występujące w nim elementy, tworząc nowe propozycje wizualne dla różnych wydarzeń prowadzonych w ramach działalności Muzeum.

W oparciu o nowe logo stopniowo wprowadzana jest kompleksowa identyfikacja wizualna dla całej instytucji. Pojawia się m.in. nowe oznaczenia i wyróżniki oddziałów MHMG w przestrzeni miejskiej oraz nowe, atrakcyjne pamiątki w sklepikach muzealnych.

03

NAJWAŻNIEJSZE
WYDARZENIA

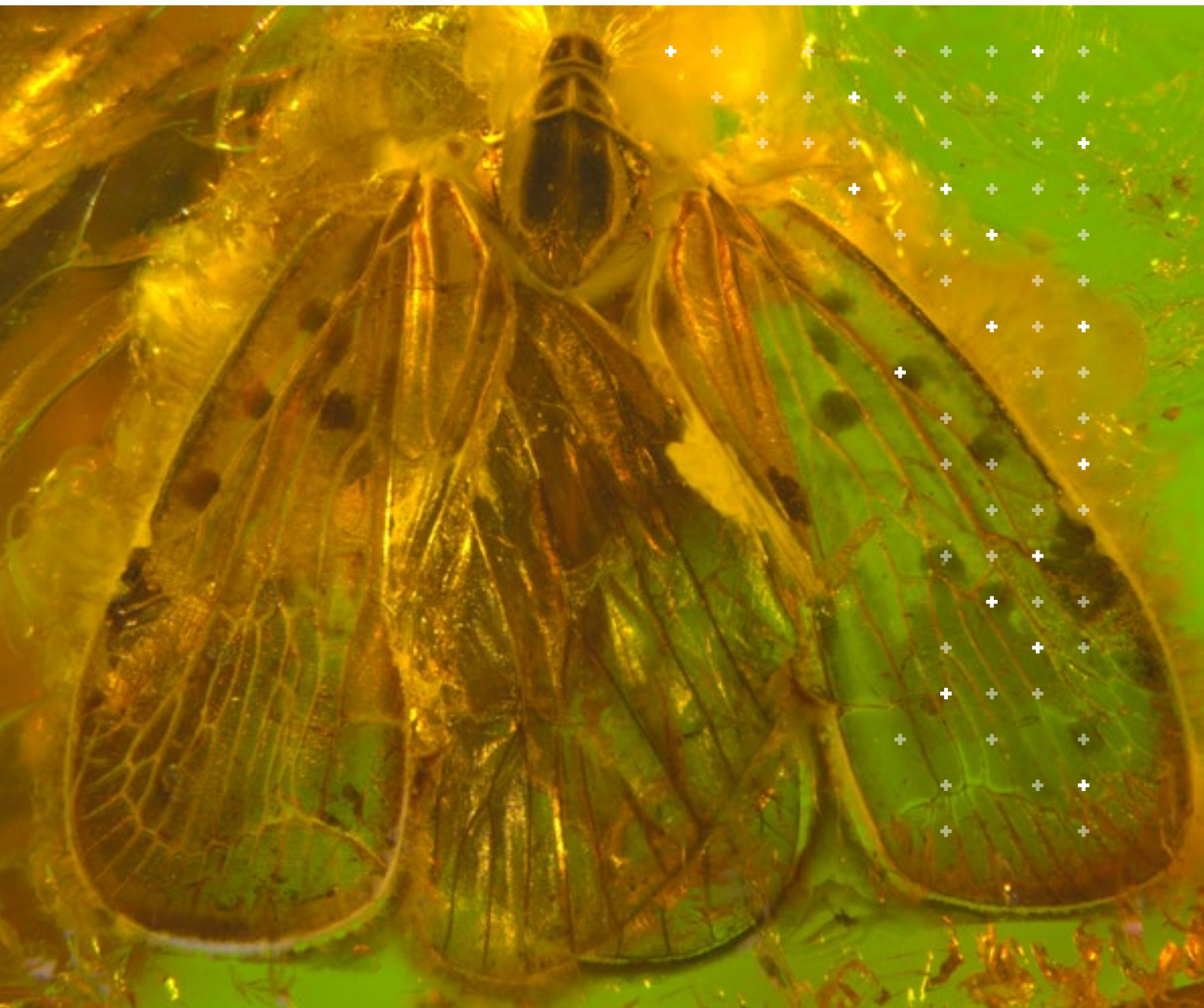
10-LECIE MUZEUM BURSZTYNU

W 2016 r. okrągły jubileusz 10-lecia istnienia obchodziło Muzeum Bursztynu. Nowy Oddział MHMG w Zespole Przedbramia ulicy Długiej otwarto 28 czerwca 2006 r. Rocznie Muzeum odwiedza 60–70 tys. osób, a od momentu otwarcia liczba zwiedzających przekroczyła pół miliona. Znalazły się wśród nich także znane osoby ze świata kultury, nauki, polityki. Muzeum Bursztynu jest bowiem obowiązkowym punktem na kulturalnej mapie Gdańska.

Placówka prezentuje historię powstania bursztynu, jego właściwości, pozyskiwanie, obróbkę i wyroby bursztynowe od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy. Zbiory Muzeum liczą dziś ok. 2000 obiektów – przyrodniczych, archeologicznych, sztuki dawnej i współczesnej – w tym unikatową kolekcję biżuterii autorskiej. Prezentowane są na specjalnie w tym celu zaprojektowanych i wyposażonych galeriach stałych o powierzchni 383,06 m².

Oddział ma na swoim koncie również organizację ponad 40 wystaw czasowych, w tym przy współpracy międzynarodowej. Zaprezentowano zbiory z muzeów Kremla, Ermitażu, Królewca, wystawę biżuterii z Państwowej Kolekcji Sztuki przy Designmuseum Danmark, a także wystawę *Klejnoty Muzeum Sztuk Użytkowych – Oddziału Muzeum Narodowego w Poznaniu*. Instytucja nawiązała stałą współpracę z wieloma muzeami, galeriami, uczelniami i stowarzyszeniami artystycznymi w Polsce. Jej efektem są cyklicznie organizowane wydarzenia i wystawy we współpracy z Galerią w Legnicy i ASP w Gdańsku, Villą de Bondt z Gandawy oraz Manufakturą s&a. Szczególnie cenne są przeglądy twórczości polskich projektantów biżuterii – zarówno uznanych artystów, jak i debiutantów. Dzięki tej współpracy Muzeum posiada dziś największą na świecie kolekcję współczesnej biżuterii z bursztynem.

Muzeum Bursztynu udało się także pozyskać grono sponsorów i mecenasów. Blisko 40% kolekcji pochodzi z przekazów osób prywatnych, artystów, stowarzyszeń i firm. Zbiory są systematycznie uzupełniane dzięki wsparciu finansowemu strategicznych partnerów.

W WYJĄTKOWYM DLA MUZEUM ROKU JUBILEUSZU ZORGANIZOWANO SZEREG WYSTAW, WYDARZEŃ KULTURALNYCH I NAUKOWYCH UŚWIETNIAJĄCYCH OBCHODY (WSPÓŁORGANIZATOREM WIELU Z NICH BYŁO MIASTO GDAŃSK):

- w dniach 25–28 czerwca Muzeum Bursztynu udostępnione zostało nieodpłatnie, dodatkowo na muzealnym dziedzińcu zorganizowano szereg atrakcji i pokazów dla dzieci;
- 28 czerwca na dziedzińcu Teatru Szekspirowskiego odbył się koncert specjalny Kayah i Marcina Wyróstka, adresowany do sympatyków bursztynu;
- od 29 czerwca do 30 października trwała wystawa jubileuszowa „Gdańskie przyrodnicze kolekcje bursztynu”;
- prof. UG dr hab. Jacek Szwedo z Uniwersytetu Gdańskiego nazwał i opisał nowy gatunek piewika z rodziny *Achilidae*: „Gedanochila museisuccini Brysz et Szwedo”. Nazwa owada nawiązuje do Gdańska i Muzeum Bursztynu i jest on jednocześnie pierwszym holotypem w kolekcji;
- pozyskano nowe nabytki, uzupełniając kolekcję biżuterii współczesnej (dofinansowanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), kolekcję sztuki i kolekcję przyrodniczą – łącznie 50 nowych eksponatów;
- od 1 grudnia prezentowano na wystawie „Bursztyn i design” zakupione unikatowe dzieła złotnicze;
- wykonano digitalizację 220 muzealiów ze zbiorów Muzeum Bursztynu;
- wydana została książeczka dla dzieci na temat Oddziału – „Sowie Muzeum Bursztynu”;
- zorganizowano konkurs literacki „Moja bursztynowa legenda”, skierowany do uczniów trójmiejskich szkół;
- opublikowano wyniki prac archeologiczno-konserwatorskich w Zespole Przedbramia ulicy Długiej z lat 2001–2004, poprzedzające adaptację na Muzeum.

20-LECIE MUZEUM ZEGARÓW WIEŻOWYCH (OBECNIE MUZEUM NAUKI GDAŃSKIEJ)

W 2016 r. Muzeum Zegarów Wieżowych świętowało 20-lecie istnienia. Powołany w 1996 r. Oddział to dwie sale wystawiennicze urządzone na poddaszu wieży kościoła św. Katarzyny. Trzon ekspozycji stanowi 18 mechanizmów zegarowych z okresu od XIV do XX w. Jednym z najcenniejszych eksponatów jest jedyny w Polsce zegar kołebnikowy z XV w. Historyczne zegary uzupełniają też konstrukcje współczesne. Są to przede wszystkim dwa czasomierze zbudowane w 2011 r. dla uczczenia 400-lecia urodzin Jana Heweliusza – zegar wahadłowy oraz pulsarowy, odmierzający czas na podstawie sygnałów wysyłanych przez gwiazdy. Integralną częścią Muzeum jest znajdujący się w wieży kościoła św. Katarzyny carillon – instrument złożony z 50 dzwonów. Odwiedzający placówkę mają też niepowtarzalną okazję skorzystania ze zlokalizowanego w hełmie wieży punktu widokowego.

Oddział przeszedł trudne chwile związane z pożarem kościoła św. Katarzyny w maju 2006 r. Od tego czasu przez siedem lat, do 2013 r., nie był udostępniany zwiedzającym. Mimo to zorganizowane zostały dwie wystawy czasowe, a kolekcja liczy blisko 30 różnego rodzaju czasomierzy i urządzeń naukowych. Oddział prowadzi działalność edukacyjną dla dzieci i młodzieży, koncentrującą się wokół zagadnień czasu, problemów fizyki i matematyki. W 2016 r. placówkę przemianowano na Muzeum Nauki Gdańskiej, co wytycza nowe, atrakcyjne kierunki jej dalszego rozwoju.

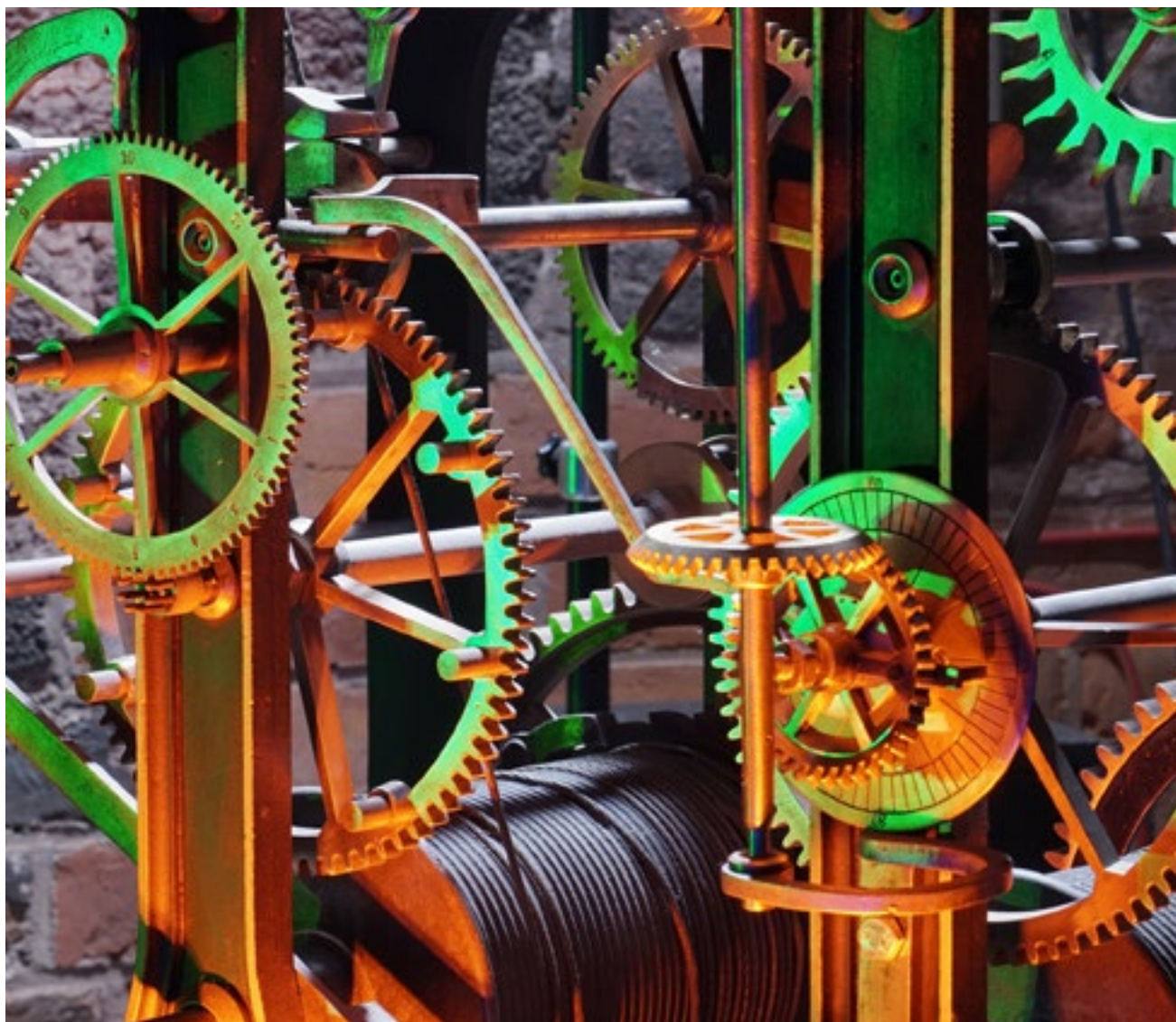

**OBCHODY JUBILEUSZU MUZEUM ZEGARÓW WIEŻOWYCH/MUZEUM NAUKI
GDAŃSKIEJ OBEJMOWAŁY:**

- wystawę „Żuławskie zegary ludowe”, prezentującą kolekcję pozyskaną na drodze zapisu testamentowego;
- wystawę czasową „Budziki”, ukazującą ok. 140 budzików z okresu 1900–1945 r. pochodzących z różnych wytwórni w Polsce i na świecie;
- skonstruowanie i prezentację zegara P31m z najdłuższym na świecie wahadłem.

BITWA MORSKA – TAJEMNICE TWIERDZY WISŁOUJŚCIE

13 sierpnia 2016 r. odbyła się kolejna, piąta już edycja „Bitwy Morskiej” na wodach Wisły, pod murami Twierdzy Wisłoujście. Nawiązując do historycznych potyczek okrętów pod Gdańskiem, Muzeum przygotowuje inscenizacje wydarzeń militarnych związanych z Twierdzą.

W 2016 r. po raz pierwszy odbyła się ona w **późnych godzinach wieczornych**. W godzinnym spektaklu przedstawione zostały losy Twierdzy na przestrzeni wieków – jej rozbudowa, pełnione zadania i najważniejsze wydarzenia, począwszy od średnio-wiecza aż po II wojnę światową. Kluczowym punktem wieczoru był epizod „Bitwy pod Latarnią 1628 r.”, kiedy nocne niebo rozświetlił spektakularny wybuch jednego z polskich okrętów zaatakowanego przez artylerię szwedzką.

W inscenizacji wziął udział gdański wycieczkowiec „Czarna Perła”, który wcielił się w XVII-wieczny polski galeon „**Żółty Lew**”. Na jego pokładzie oraz na murach Twierdzy stanęli żołnierze i marynarze z XVII i XIX w. – inscenizatorzy z grupy rekonstrukcyjnej Kompania Kaperska i Chorągiew Jakuba Wejhera. W opowiadaniu historii Twierdzy pomogły najnowsze zdobycze techniki – wykorzystano projekcje trójwymiarowych laserów i video-mapping 3D. Nie zabrakło dymów, gry świateł, oprawy muzycznej, a w finale wielkiego pokazu fajerwerków. Inscenizacja obserwowana był przez ponad 8.000 widzów.

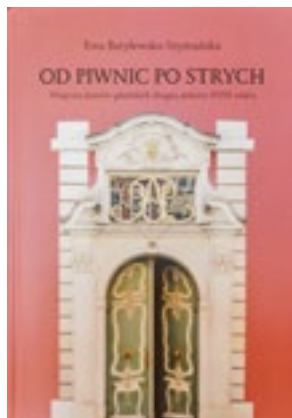
NAJWAŻNIEJSZE WYSTAWY

Wśród kilkunastu wystaw w MHMG do najważniejszych i cieszących się największą popularnością w 2016 roku zaliczyć można:

- *Pionierzy gdańskiej fotografii* (Ratusz Głównego Miasta)
- *Gdańskie przyrodnicze kolekcje bursztynu* (Muzeum Bursztynu)
- „...odwracamy dusze nasze na ścieżki pokoju i zgody”. *Gdańsk i Krzyżacy w 550. rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego* (Dwór Artusa)
- *Między domem a światem, okna w Gdańsku od średniowiecza do współczesności* (Dom Uphagena)

Więcej o wystawach na kolejnych stronach raportu.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

SYBILLA 2016

W XXXVI Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2016 wyróżnienie w kategorii Projekty naukowo-badawcze otrzymała książka Ewy Baryłewskiej-Szymańskiej *Od piwnic po strych. Wnętrza domów gdańskich drugiej połowy XVIII wieku*, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Instytut Historii PAN, Warszawa – Gdańsk, 2015.

Dawny Gdańsk wraz z mieszczańskimi kamienicami przestał istnieć w 1945 roku. Zbudowano wprawdzie „nowy Gdańsk na miejscu starego”, jednak wygląd wnętrz gdańskich domów mieszczańskich dokumentują dziś jedynie źródła pisane i ikonograficzne oraz nieliczne zachowane relikty dawnego wystroju i wyposażenia. Domowy świat dawnych gdańszczan odszedł w zapomnienie, dlatego celem książki było wielostronne opisanie i „zrekonstruowanie” wystroju oraz wyposażenia domów mieszczańskich, przede wszystkim na podstawie inwentarzy mienia domowego.

LODOŁAMACZE 2016

Wystawa „Prosimy dotykać eksponatów” oraz konferencja naukowa pod tym samym tytułem zostały docenione przez środowisko osób niepełnosprawnych, co zaowocowało wyróżnieniem dla Muzeum Historycznego Miasta Gdańska w konkursie Lodołamacze 2016 – nagrody przyznawane są pracodawcom, instytucjom i organizacjom tworzącym odpowiednie warunki pracy dla osób niepełnosprawnych.

TRIPADVISOR CERTYFIKAT JAKOŚCI ROKU 2016

Muzeum Bursztynu zdobyło Certyfikat Jakości Roku 2016 strony TripAdvisor. Nagroda została przyznana po raz szósty. Dostają ją wyłącznie te firmy i instytucje, które w poprzednim roku otrzymywały niezwykle pochlebne recenzje gości na stronie TripAdvisor.

Dziękujemy wszystkim naszym Gościom za pozytywne oceny wystawione oddziałowi Muzeum Bursztynu!

PRODUKT TURYSTYCZNY ROKU 2016

Twierdza Wisłoujście podczas Kongresu Turystyki Polskiej w Świdnicy otrzymała certyfikat Turystyczny Produkt Roku 2016. To zasługa m.in. udanych remontów, organizacji niezwykle atrakcyjnych rekonstrukcji i pokazów historycznych oraz spotkań edukacyjnych.

04

WYSTAWY
WYSTAWY CZASOWE**BLIŹNIEMU SWEMU... 2016 –
DOBROCZYNNOŚĆ PRZEZ POLSKĄ SZTUKĘ**

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 15 – 31 stycznia 2016 r.

Kurator: Dorota Powirska, współpraca Marta Krzyżowska

Wystawa zrealizowana została we współpracy z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta i Fundacją Bliźniemu Swemu z Rzeszowa. Była to trzecia edycja wystawy w MHMG (poprzednie w 2008 r. i 2014 r). Zgromadzono na niej dziewięćdziesiąt obrazów autorstwa takich twórców, jak Edward Dwurnik, Zdzisław Beksiński, Magdalena Abakanowicz czy Jarosław Modzelewski, ponadto prace artystów związanych ze środowiskiem twórczym Trójmiasta, na przykład Kiejstuta Bereźnickiego.

Z BOGIEM ZA OJCZYZNĘ I WOLNOŚĆ – O FRANCISZKU RAKOCZYM BOHATERZE WĘGIER

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (Sala Morska)

Czas prezentacji: 26 lutego – 17 kwietnia 2016 r.

Kurator: Ewa Szytykiel

Ekspozycja przygotowana została we współpracy z Węgierskim Instytutem Kultury. Przedstawiła postać węgierskiego bohatera narodowego, księcia Siedmiogrodu i Węgier, przywódcę powstania przeciwko Habsburgom w latach 1703–1711. Prezentowana ekspozycja ukazywała też związki Rakoczego z Polską i z Gdańskiem. Obok plansz historycznych na wystawie zaprezentowano repliki strojów, sztandarów i broni powstańczej.

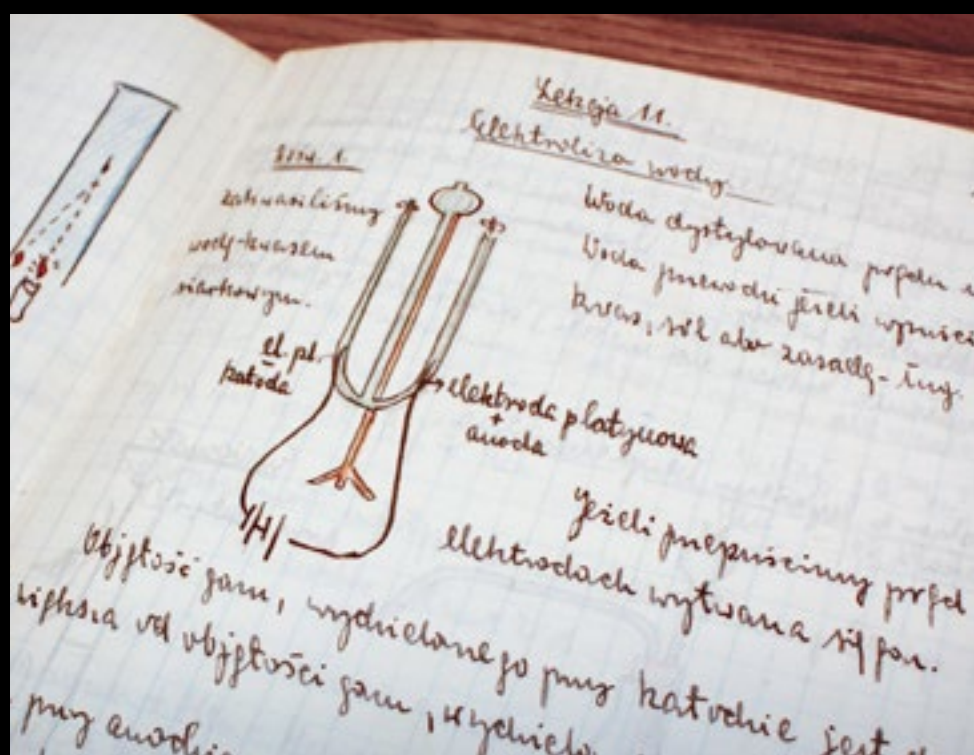
NINIEJSZYM PRZEKAZUJĘ... ODSŁONA DRUGA. DARY I ZAKUPY MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA GDAŃSKA Z LAT 2013–2015

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 19 marca – 2 października 2016 r.

Kurator: Janusz Trupinda, współpraca Dorota Powirska i Marta Krzyżowska

Wystawa prezentowała dary i nabytki z ostatnich lat. Pokazano przedmioty najcenniejsze materialnie, najważniejsze dla dziejów Gdańska i ukazujące wiele aspektów jego funkcjonowania: od rzeczy codziennego użytku, poprzez dokumenty, po dzieła sztuki.

PIONIERZY GDAŃSKIEJ FOTOGRAFII

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (Sala Morska)

Czas prezentacji: 28 kwietnia – 2 października 2016 r.

Kuratorzy: Ireneusz Dunajski, Katarzyna Kurkowska

Pionierzy gdańskiej fotografii z lat 1839–1862 stali się bohaterami wystawy przygotowanej we współpracy z Ireneuszem Dunajskim – pasjonatem i kolekcjonerem starej fotografii, autorem albumu *Fotografia w Gdańsku 1839–1862*. Pokazane zostały obiekty ze zbiorów prywatnych, a także Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, Muzeum Sopotu i Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy im. Leona Wyczółkowskiego.

Paul Rogers
Dunrobin 1871

TARG SIENNY W GDAŃSKU – PRZEDMIEŚCIE EUROPEJSKIEJ METROPOLII – W ŚWIEŁLE WYKOPALISK ARCHEOLOGICZNYCH

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (piwnice)

Czas prezentacji: 1 czerwca – 25 września 2016 r.

Kuratorzy: Robert Krzywdziński wraz z zespołem, Katarzyna Kurkowska

Od kilku lat na Targu Siennym prowadzone były badania archeologiczne, dzięki którym odsłonięto pozostałości dawnych budynków oraz ogromną liczbę zabytków ruchomych. Pozyskano liczne złote i srebrne monety, broń, plakietki pielgrzymie, plomby towarowe, dziecięce zabawki, naczynia ceramiczne, wyroby skórzane. Wystawa po raz pierwszy ukazała wyniki tych badań. Na ekspozycji zaprezentowano 1067 różnorodnych obiektów datowanych od XIV do XVIII w.

RÓŻNE DROGI ODBUDOWY. DOŚWIADCZENIA I SPOSTRZEŻENIA W ODNAWIANIU MIAST POLSKI I FRANKONII PO 1945 ROKU

Vielerlei Wiederaufbau Erfahrungen und Wahrnehmungen
in Städten Polens und Frankens nach 1945

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 14 października – 4 grudnia 2016 r.

Kuratorzy: Renata Skowrońska (Polska Misja Historyczna w Würzburgu), Paulina Świątek (Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków), Małgorzata Popiołek (Uniwersytet Techniczny w Berlinie), Piotr Paluchowski, Janusz Trupinda (Muzeum Historyczne Miasta Gdańska), Grzegorz Grajewski (Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu), Wojciech Mrozowicz (Uniwersytet Wrocławski), Antonia Bieber (Archiwum Miejskie w Würzburgu)

Piotr Paluchowski, Katarzyna Kurkowska, Grzegorz Jedlicki (*Gdańskie drogi odbudowy*)

Muzeum Historyczne Miasta Gdańska od 2012 r. współpracuje z Polską Misją Historyczną przy Uniwersytecie w Würzburgu, czego rezultatem była wspólna wystawa. Ważnym aspektem prezentacji było zaznaczenie, że nie tylko Gdańsk i inne polskie miasta dotknęła tragedia wojny, ale dotyczy to wielu innych miast europejskich, w tym tych położonych we Frankonii. W Ratuszu ekspozycja uzupełniona została o tablice i elementy detali architektonicznych, pod wspólnym tytułem *Gdańskie drogi odbudowy*.

1956 – TWARZE I PRZEDMIOTY. WĘGIERSKIE POWSTANIE, POLSKA SOLIDARNOŚĆ

Wystawa przygotowana z okazji 60. rocznicy powstania węgierskiego

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (Sala Morska)

Czas prezentacji: 29 listopada 2016 r. – 29 stycznia 2017 r.

Kurator: Ewa Szykiel

Wystawa przygotowana została przez kilka instytucji: Węgierski Instytut Kultury, Dom Spotkań z Historią, Instytut Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność. Prezentując ekspozycję w Gdańsku, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska przyczyniło się do przywrócenia pamięci o pomocy Polaków dla Węgrów w czasie węgierskiego powstania 1956 r. Polska, jako jedyny kraj bloku wschodniego, nie potępiła „kontrewolucji węgierskiej” i wspierała walczących pomocą humanitarną.

UCIECZKI POLAKÓW NA BORNHOLM W CZASACH POLSKI LUDOWEJ

Miejsce: Oddział Ratusz Głównego Miasta (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 23 grudnia 2016 r. – 26 lutego 2017 r.

Kuratorzy: Maria Tuniszewska-Ringby (Bornholms Museum), Andrzej Gierszewski

Autorką koncepcji wystawy była Maria Tuniszewska-Ringby. Historie uciekinierów przedstawione zostały według klucza: opis ucieczki, jej motyw i dalsze losy osób decydujących się szukać wolności poza Polską Ludową. Na planszach wykorzystano archiwalne zdjęcia i dokumenty oraz widoki wyspy położonej pośrodku Bałtyku.

DESIGN: LAB – DESIGN: HUB.

10 lat projektowania biżuterii w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

5 lat publikacji Trend Book

Miejsce: Oddział Muzeum Bursztynu (Sala Sądowa)

Czas prezentacji: 22 stycznia – 3 kwietnia 2016 r.

Kuratorzy: Sławomir Fijałkowski, Joanna Grążawska

Wystawa była pierwszą próbą przekrojowej retrospekcji osiągnięć najmłodszej generacji trójmiejskich projektantów biżuterii. Ekspozycja ukazała jednocześnie koncepcję dydaktyczną gdańskiej ASP, opartą na współczesnym wzornictwie. Zaprezentowano ponad dwieście prac wykonanych według najnowszych trendów światowego designu.

BIŻUTERIA ŚWIATA I FOTOGRAFIE ELŻBIETY DZIKOWSKIEJ

Wystawa ze zbiorów Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika, oddziału Muzeum Okręgowego w Toruniu

Miejsce: Oddział Muzeum Bursztynu (Sala Sądowa)

Czas prezentacji: 13 maja – 18 września 2016 r.

Kurator: Renata Adamowicz, Magdalena Nierzwicka (Muzeum Okręgowe w Toruniu)

Blisko 100 egzotycznych ozdób i strojów z najodleglejszych zakątków świata oraz fotograficzne portrety najoryginalniejszych plemion z Doliny Rzeki Omo w Etiopii, wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO, zostało pokazanych na wystawie w Muzeum Bursztynu. Autorką fotografii jest Elżbieta Dzikowska, słynna polska podróżniczka, z wykształcenia historyk sztuki i sinolog, która z wielką pasją od lat gromadzi ozdoby, przekazywane następnie do Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika.

GDAŃSKIE PRZYRODNICZE KOLEKCJE BURSZTYNU

Wystawa z okazji 10. rocznicy otwarcia Muzeum Bursztynu

Miejsce: Oddział Muzeum Bursztynu (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 13 maja – 18 października 2016 r.

Kurator: Bartłomiej Kentzer

Na jubileuszowej wystawie pokazano holotypy inkluzji w bursztynie bałtyckim, uhonorowane w nazwie określeniem „gdański”. Aktualnie jako „gdańskie” opisano 4 rodzaje oraz 24 gatunki organizmów zatopionych w bursztynie bałtyckim. Na wystawie zaprezentowano 15 holotypów wypożyczonych z Muzeum Ziemi PAN w Warszawie, Westpreußisches Landesmuseum w Warendorfie, Muzeum Inkluzji w Bursztynie Katedry Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego oraz z prywatnej kolekcji Christel i Hansa Hoffeinsów z Hamburga. Pokazano także pierwszy holotyp w kolekcji Muzeum Bursztynu.

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

BURSZTYN I DESIGN

Wystawa prac zakupionych do zbiorów Muzeum Bursztynu dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z priorytetu Regionalne kolekcje sztuki współczesnej

Miejsce: Oddział Muzeum Bursztynu (sale wystawowe)

Czas prezentacji: 1 grudnia 2016 r. – 7 maja 2017 r.

Kurator: Renata Adamowicz

Unikatowe obiekty autorstwa renomowanych twórców polskiego złotnictwa oraz artystów uznanych w świecie, zakupione dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zostały zaprezentowane na ekspozycji czasowej.

„...ODWRACAMY DUSZE NASZE NA ŚCIEŻKI POKOJU I ZGODY”. GDAŃSK I KRZYŻACY W 550. ROCZNICĘ ZAWARCIA II POKOJU TORUŃSKIEGO

Miejsce: Oddział Dwór Artusa

Czas prezentacji: 22 października – 18 grudnia 2016 r.

Kurator: Janusz Trupinda

Międzynarodowa wystawa zorganizowana przy współudziale Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego prezentowała czasy panowania Zakonu Krzyżackiego w Gdańsku (1308–1454) oraz formy kultywowania pamięci o Krzyżakach w Gdańsku nowożytnym i po II wojnie światowej.

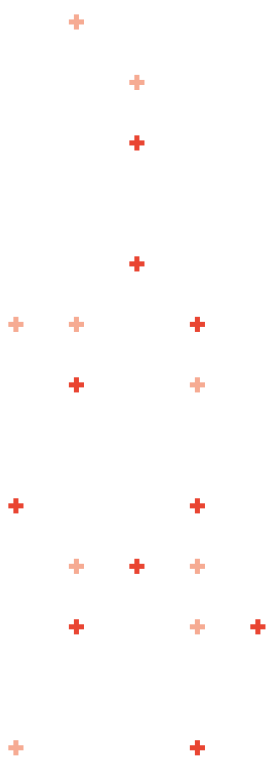
GDAŃSKIE KAMIENICE MIESZCZAŃSKIE

Miejsce: Oddział Dom Uphagena

Czas prezentacji: do 15 maja 2016 r.

Kurator: Wojciech Szymański

Gdańskie kamienice mieszczańskie od średniowiecza po połowę XIX w. stały się tematem wystawy. Na kilkudziesięciu planszach pokazano rozwój zabudowy posesji, przedproża i przybudówki, wnętrza domów i poszczególne elementy ich wystroju – np. piece, kominki, sztukaterie.

MIĘDZY DOMEM A ŚWIATEM, OKNA W GDAŃSKU OD ŚREDNIOWIECZA DO WSPÓŁCZESNOŚCI

Miejsce: Oddział Dom Uphagena

Czas prezentacji: 15 czerwca – 30 listopada 2016 r.

Kurator: Katarzyna Darecka

Dzieje okien w Gdańsku ukazane w układzie chronologicznym od XIV do XX w. oraz wyniki najnowszych odkryć i badań dotyczących stolarki okiennej można było oglądać na wystawie czasowej. Pokazane zostały nieznane dotąd detale okien: najdawniejsze szybki i ołowiane listwy do ich łączenia, dekoracyjne rzeźbione renesansowe i barokowe słupki oraz bogato zdobione okucia z XIX w.

CODZIENNOŚĆ W PRZEDMIOTACH. BADANIA ARCHEOLOGICZNE W TWIERDZY WISŁOUJŚCIE

Miejsce: Oddział Twierdza Wisłoujście (Dom Komendanta)

Czas prezentacji: 24 czerwca – 31 sierpnia 2016 r.

Kuratorzy: Katarzyna Krawczyk, Grzegorz Jedlicki

Ekspozycja w Domu Komendanta była pierwszą wystawą czasową w dziejach Twierdzy Wisłoujście. Zaprezentowane obiekty zostały pozyskane w trakcie wieloletnich badań archeologicznych prowadzonych na terenie Twierdzy. Obok zabytków charakterystycznych dla militarnego charakteru obiektu (broń, pociski, elementy mundurów) pokazano te będące własnością rodzin żołnierzy i mieszkańców cywilnych – ozdoby, biżuterię, przybory do szycia, oprawy książek, zabawki, naczynia, przybory aptekarskie i elementy wyposażenia wnętrz.

ŻUŁAWSKIE ZEGARY LUDOWE

Miejsce: Oddział Muzeum Nauki Gdańskiej

Czas prezentacji: 21 maja – 30 września 2016 r.

Kurator: Grzegorz Szychliński

Zegary żuławskie, które Muzeum otrzymało w wyniku zapisu testamentowego, pokazane zostały na wystawie planowanej jako fragment stałej ekspozycji. Zbiór powstawał dzięki pasji Pawła Fietkiewicza – artysty i kolekcjonera.

Zegarmistrzostwo żuławskie to niewielka i słabo poznana grupa zabytków techniki, co wynika z zamkniętego charakteru społeczności żuławskich menonitów. Wystawa gromadzi przedmioty unikatowe w skali nie tylko Polski, ale też Europy. Stanowią one ważny ślad kulturowy niewielkiej społeczności, jaką stworzyli mieszkańcy Żuław, a która po drugiej wojnie światowej przestała istnieć.

BUDZIKI

Miejsce: Oddział Muzeum Nauki Gdańskiej

Czas prezentacji: 17 czerwca – 30 września 2016 r.

Kurator: Grzegorz Szychliński, Tadeusz Stojałowski

Na wystawie pokazano ok. 140 budzików z kolekcji Bogdana Szegdy, pochodzących z okresu 1900–1945, z różnych wytwórni w Polsce i na świecie. Wystawa miała na celu przypomnienie, jak osobistym urządzeniem był taki zegar, a podstawowym jego zadaniem było budzenie ludzi ze snu.

IGRZYSKA ZA DRUTAMI

Wystawa ze zbiorów Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie

Miejsce: Oddział Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku

Czas prezentacji: 5 sierpnia – 2 października 2016 r.

Kurator: Janusz Trupinda

Wyjątkowe zabytki – artefakty i archiwalia – związane z igrzyskami organizowanymi w obozach jenieckich w czasie II wojny światowej pokazane zostały na wystawie czasowej. Wielki udział w przygotowaniu zawodów sportowych mieli Polacy. Otwarcie wystawy zbiegło się z inauguracją Letnich Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro.

POLACY WYMAZANI. HISTORIA POLAKÓW W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU

Miejsce: przy Oddziale Wartownia nr 1 na Westerplatte; Plac Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku

Czas prezentacji: 24 czerwca – 25 lipca 2016 r.; 20 lipca – 29 sierpnia 2016 r.

Kuratorzy: Ewa Malinowska, Janusz Trupinda

Ekspozycja planszowa, prezentująca działalność Polaków w Wolnym Mieście oraz ich aktywność w Senacie, klubach sportowych, towarzystwach śpiewaczych i naukowych, ukazywała także losy Polaków w trakcie wojny. Zaakcentowany został również trudny dla wielu z nich okres powojenny.

BRABANK I OKOLICE W CZORAJ I JUTRO

(trzecia edycja)

Miejsce: Gdańsk, Rybackie Pobrzeże

Czas prezentacji: 27 maja – 30 czerwca 2016 r.

Kurator: Piotr Paluchowski, współpraca Katarzyna Kurkowska

Na 24 planszach umieszczono fotografie archiwalnych map, rycin, zdjęć historycznego terenu Brabanku i okolic (okolic ul. Wałowej i Starej Stoczni) z okresu od 1375 r. do czasów współczesnych. Sporo miejsca poświęcono przemianom, jakie obecnie zachodzą na terenie dawnego Brabanku za sprawą inwestycji infrastrukturalnych nad Motławą. Wystawa została zrealizowana przy współpracy Invest Komfort.

WYSTAWY I PREZENTACJE
W INNYCH INSTYTUCJACHOBRAZY HANSA VREDEMANA DE VRIES
NA WYSTAWACH POŚWIĘCONYCH 400-LECIU
SĄDOWNICTWA BELGIJSKIEGO

Miejsce: Cultuurcentrum Mechelen; Groeninge Museum, Brugia

Czas prezentacji: 14 września do 6 listopada 2016 r. (Mechelen); 27 października 2016 r. do 5 lutego 2017 r. (Brugia)

Kuratorzy: Bloeme van Roemburg (Mechelen); Vanessa Paumen (Brugia); współpraca ze strony MHMG: Dorota Powirska, Joanna Harasim-Grym

Siedem obrazów Hansa Vredemana de Vries, stanowiących część historycznego wystroju Wielkiej Sali Rady, uczestniczyło w wystawach czasowych poświęconych czterem wiekom prawodawstwa i sądownictwa belgijskiego. Wszystkie obrazy eksponowane były na wystawie „BROOS. 400 Years of Justice” („BROOS. 400 lat sprawiedliwości”) w Cultuurcentrum Mechelen. Dzieło „Sprawiedliwość” stanowiło też element wystawy „The art of Justice. Images of justice during the ancient regime” („Sztuka sprawiedliwości. Przedstawienia sprawiedliwości w czasach ancien regime”) w Groeninge Museum w Brugii.

POŁAWIACZE BURSZTYNU

Miejsce: Ratusz Staromiejski w Elblągu

Czas prezentacji: 1 czerwca – 30 września 2016 r.

Kurator: Joanna Grążawska

Wystawa złożona była z 20 plasz z fotografiami i filmu ilustrującego tradycyjne metody pozyskiwania bursztynu, kontynuowane od wieków na nadmorskich plażach Bałtyku. Ekspozycja zawierała autorskie fotografie wykonane w Mikoszewie przez Eryka Popkiewicza, etnografa, archeologa i pasjonata bursztynu.

BANKNOTY WOLNEGO MIASTA GDAŃSKA

Miejsce: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku

Czas prezentacji: kwiecień 2016 r.

Kurator: Tomasz Olkowski

Bony i banknoty Wolnego Miasta Gdańska, pochodzące ze zbiorów Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, pokazane zostały na czasowej wystawie. Były to emisje markowe, wydawane przez Senat Wolnego Miasta w 1922 r. oraz guldeny gdańskie emisji Gdańskiej Kasy Centralnej i Banku Gdańskiego, powołanych w 1923 r.

Katarzyna Darecka OKNA W GDAŃSKU

Zespół Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku

Gdańsk i Krzyżacy w 550. rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego

Portrety gdańskich lekarzy (XVI-XVIII w.)

Rządzący i rządzi

W EPOCE ŻAGLOWCÓW

GDAŃSK, TWIERDZA WISŁOUJŚCIE • BADANIA ARCHEOLOGICZNO-ARCHITEKTONICZNE W LATACH 2013-2016
 WISŁOUJŚCIE FORTRESS, GDAŃSK • ARCHAEOLOGICAL AND ARCHITECTURAL INVESTIGATIONS, 2013-2016

05

WYDAWNICTWA

W 2016 r. odbyło się dziewięć promocji książek wydanych w końcu 2015 r. i w 2016 r. Sześć wydano w ramach serii *Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska* oraz trzy kolejne poza serią. Znalazły się wśród nich opracowania monograficzne, materiały pokonferencyjne, katalogi wystaw oraz kontynuacja wydawnictw edukacyjnych dla dzieci.

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

W SERII *RES GEDANENSES*:

- Krystyna Jackowska, Adam Szarszewski, Piotr Paluchowski, *Portrety gdańskich lekarzy (XVI–XVIII w.)*, Gdańsk 2015 (*Res Gedanenses*. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, t. VIII).

Książka ukazuje galerię wizerunków gdańskich lekarzy od XVI do XVIII w. Jest to, jak do tej pory, najpełniejsza tego rodzaju prezentacja. Połączone siły autorów – historyka medycyny, historyka doby nowożytnej i historyka sztuki pozwoliły kompleksowo zaprezentować sylwetki kilkudziesięciu medyków.

- *Rządzący i rządzeni. Władza i społeczeństwo Gdańska od średniowiecza po współczesność*, red. Sylwia Bykowska, Edmund Kizik, Piotr Paluchowski, Gdańsk 2015 (*Res Gedanenses*. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska, t. IX).

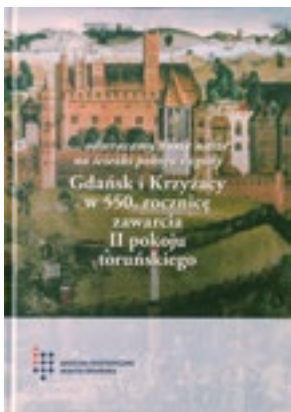
Książka jest zbiorem materiałów z konferencji naukowej zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska i Stowarzyszenie Rajcy Gdańscy. Zawiera artykuły poświęcone gdańskiej samorządności w szerokiej perspektywie dziejowej, od średniowiecza, poprzez czasy nowożytne, okres Wolnego Miasta Gdańska, czasy PRL-u, do współczesności. Jest także próbą oceny kondycji samorządu w ostatnim ćwierćwieczu.

- *W epoce żaglowców. Morze od antyku do XVIII wieku*, red. Beata Możejko, współpraca Ewa Bojaruniec-Król, Gdańsk 2016 (*Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, t. X).

Wydawnictwo zostało przygotowywane we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Gdańskiego.

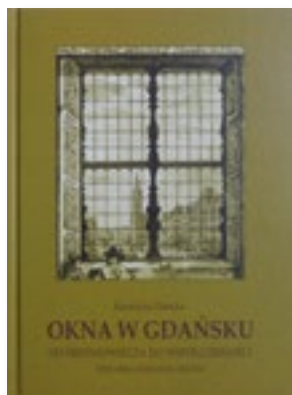
Tematem publikacji jest żegluga morska od antyku po wiek XVIII, a ideą tomu było pokazanie szerokiego spektrum zagadnień morskich w czasach, gdy statki i okręty napędzane były siłą mięśni ludzkich i energią wiatru. Na monografię składa się 28 artykułów poświęconych historii żeglugi, handlu morskiego i osobistym losom ludzi morza.

- *„...odwracamy dusze nasze na ścieżki pokoju i zgody”. Gdańsk i Krzyżacy w 550. rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego*. Katalog wystawy zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska w Dworze Artusa w dniach 22 października – 18 grudnia 2016 r., red. Janusz Trupinda, Gdańsk 2016 (*Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, t. XI).

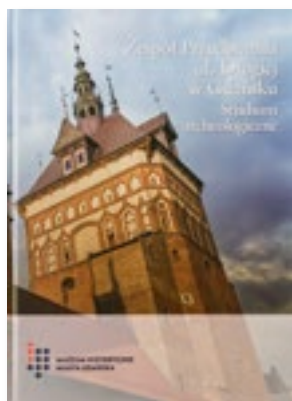
Publikacja w trzech językach (polski, angielski, niemiecki) zawiera trzy eseje dotyczące relacji polsko-krzyżackich oraz ponad 60 not katalogowych zabytków prezentowanych na wystawie.

Tom powstał przy wsparciu finansowym Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- Katarzyna Darecka, *Okna w Gdańsku od średniowiecza do współczesności. Stolar-ka, oszklenie, okucia*, Gdańsk 2016 (*Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, t. XII).

Okna są jednym z najważniejszych detali architektonicznych, zajmują znaczną powierzchnię elewacji budynków, wpływają na ich estetykę, towarzyszą nam w co-dziennym życiu. Ich forma i dekoracja zmieniały się z biegiem lat pod wpływem panujących stylów w architekturze i sztuce oraz rozwoju techniki. W książce ukazano historyczny rozwój stolar-ki okiennej w Gdańsku wraz ze wszystkimi jej detalami od XIV do XX w.

- *Zespół Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku. Studium archeologiczne*, red. Aleksandra Pudło, Gdańsk 2016 (*Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Historycznego Miasta Gdańska*, t. XIII).

Książka prezentuje wyniki badań archeologicznych prowadzonych w Zespole Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku w latach 2001–2004. Badania były prowadzone w ra-mach prac rewitalizacyjnych związanych z przystosowaniem historycznego obiektu na nowy oddział MHMG – Muzeum Bursztynu.

Publikacja wydana została przy dofinansowaniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Dziedzictwo kulturowe, priorytet „Ochrona za-bytków archeologicznych”.

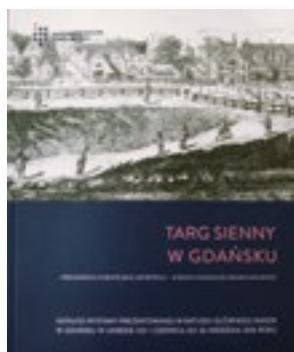

WYDANE ZOSTAŁY TAKŻE:

- *Gdańsk Twierdza Wisłoujście. Badania archeologiczno-architektoniczne w latach 2013-2014*, red. Joanna Dąbał, Katarzyna Krawczyk, Tadeusz Widerski, Gdańsk 2016.

Wydawnictwo zostało przygotowane we współpracy z Instytutem Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego (który był beneficjentem priorytetu V. Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Publikacja prezentuje wyniki badań prowadzonych przez Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Gdańskiego we współpracy z Politechniką Gdańską. Głównym celem projektu było przebadanie dawnego zagospodarowania obszaru Twierdzy od czasów jej powstania po współczesność. W trakcie prac wykorzystano nowe technologie badań archeologicznych.

- *Targ Sienny w Gdańsku – przedmieście europejskiej metropolii – w świetle wykopalsk archeologicznych* (katalog wystawy), red. Katarzyna Kurkowska, Gdańsk 2016.

Katalog jest prezentacją efektów pracy zespołu archeologów z Pracowni Badań Archeologicznych DANTISCUM pod kierunkiem Roberta Krzywdzińskiego prowadzonych na Targu Siennym w Gdańsku w latach 2014–2015. Bardzo liczne, bogate i różnorodne znaleziska datowane są na okres od XIV do XVIII w.

W SERII SOWIE MUZEUM HISTORYCZNE:

— Monika Kryger, Anna Mallek-Bojke, Krzysztof Kucharski, *Sowie Muzeum Bursztynu*, Gdańsk 2016.

Czwarta już część edukacyjnego cyklu książeczek, które powstały w ramach *Programu Edukacji Muzealnej Sowa*, poświęcona jest Muzeum Bursztynu. Publikacja została przygotowana w trzech językach: polskim, angielskim oraz niemieckim. Autorem projektów graficznych serii jest dr Adam Kamiński z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Partnerem serii jest Dr. Oetker Polska Sp. z o.o.

06

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA
EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży w Muzeum realizowane są przez Dział Edukacji oraz przez pracowników Oddziałów – Dom Uphagena, Muzeum Bursztynu, Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku.

Dział Edukacji prowadzi dwa cykle: *Program Edukacji Muzealnej Sowa* oraz *Program Edukacji Kulturalnej Sowa*.

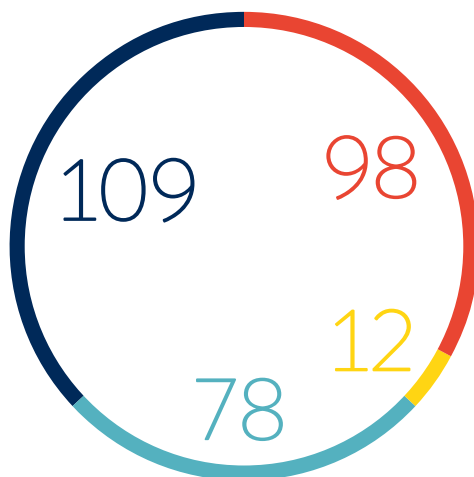

W RAMACH *PROGRAMU EDUKACJI MUZEALNEJ SOWA* REALIZOWANE SĄ:

LEKCJE MUZEALNE

Lekcje to najbardziej popularny punkt w całej ofercie edukacyjnej Muzeum. Podczas lekcji najmłodszy uczą się poprzez zabawę. Ważną rolę odgrywają rekwizyty i pomoce dydaktyczne. Największą popularnością cieszyły się lekcje dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz z tzw. nauczania początkowego (82% wszystkich przeprowadzonych lekcji).

PODZIAŁ PROCENTOWY LEKCJI MUZEALNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM MIEJSC, W KTÓRYCH BYŁY PRZEPROWADZANE.

- RATUSZ GŁÓWNEGO MIASTA
- DWÓR ARTUSA
- DOM UPHAGENA
- MUZEUM BURSZTYNU

ZAJĘCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W 2004 r. Dział Edukacji nawiązał współpracę z Zespołem Szkół Specjalnych Nr 2 w Gdańsku-Oliwie, trwającą do dziś. Od początku r. 2016 r. przeprowadzano dla uczniów tejże placówki bezpłatne lekcje muzealne, które stanowiły uzupełnienie realizowanego programu kształcenia.

WOLONTARIAT

Program wolontariatu skierowany jest do studentów Uniwersytetu Gdańskiego, kierunków: historia sztuki, pedagogika oraz historia. W ramach wolontariatu uczestnicy poznawali różne metody uczenia w muzeum i strategie edukacyjne. Na podstawie zdobytej wiedzy samodzielnie tworzyli autorskie zajęcia skierowane do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. W efekcie powstały dwa nowe tematy zajęć: „Projektant mody w dawnym Gdańsku” oraz „Niech żyje bal”. W 2016 r. z oferty wolontariatu skorzystało ośmiu słuchaczy uczelni wyższych.

W RAMACH PROGRAMU EDUKACJI KULTURALNEJ SOWA PROWADZONE BYŁY:

MALUSZKI W MUZEUM

Program skierowany do dzieci w wieku 1–3 lat oraz ich opiekunów, którego zadaniem jest dostarczenie najmłodszym dzieciom pozytywnych bodźców do wszechstronnego rozwoju oraz wytworzenie naturalnego związku pomiędzy przestrzenią muzealną a małym człowiekiem. W roku szkolnym 2015/2016 utworzona została stała grupa licząca 12 dzieci, z którymi przeprowadzono 30 spotkań. Cykl jest kontynuowany w roku szkolnym 2016/2017.

HISTORYCZNE URODZINY

Oferta imprezy urodzinowej w Muzeum skierowana jest do dzieci w wieku od 5 do 12 lat, w grupach zorganizowanych. Do wyboru przygotowano kilka scenariuszy spotkania, dopasowanych do upodobań dziecka: urodziny dworskie, potworne, rycerskie, magiczne, pirackie. Nad przebiegiem spotkania czuwa animator. W roku 2016 odbyło się 67 Historycznych urodzin, w których uczestniczyło ponad tysiąc dzieci.

FERIE ZIMOWE W GDAŃSKU ORAZ AKCJA LATO

Dział Edukacji oraz Oddział Dom Uphagena w ramach programu Urzędu Miejskiego opracowały i realizowały programy edukacyjne podczas ferii zimowych i wakacji letnich, adresowane do dzieci przebywających w tym czasie w Gdańsku. W ramach Ferii w Gdańsku odbyło się 15 spotkań, a w ramach Akcji Lato 27 spotkań z dziećmi i młodzieżą.

TAJEMNICE STAREJ TWIERDZY

W lipcu i sierpniu 2016 r. zainaugurowane zostały letnie zajęcia w otwartym sezonowo Oddziale Twierdza Wisłoujście. Zajęcia przeznaczone były dla grup kolonijnych (dzieci w wieku 7–13 lat). „Tajemnice Starej Twierdzy” to gra muzealna, w której uczestnicy wykonują zadania określone na mapie prowadzącej do skarbu.

KONKURSY MUZEALNE, WYSTAWY, HAPPENINGI EDUKACYJNE

Dział Edukacji w 2016 r. przygotował kilka konkursów dla dzieci oraz wystawy prac dziecięcych:

- Na wystawie „Projektant mody w dawnym Gdańsku” w Domu Uphagena (3–15 kwietnia) pokazano dziecięce projekty strojów inspirowanych ubiorami z XVIII w.
- Przy współudziale Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku zrealizowano konkurs literacki „Moja bursztynowa legenda” skierowany do uczniów trójmiejskich szkół. Uroczyste rozdanie nagród konkursowych odbyło się 1 czerwca 2016 r. na dziedzińcu Muzeum Bursztynu.
- W czerwcu rozstrzygnięto „XVIII Konkurs dla dzieci i młodzieży” organizowany w Domu Uphagena na podstawie rocznego cyklu lekcji: „Wszędzie dobrze, ale w Domu Uphagena najlepiej” oraz „Dom gdańskiego mieszczanina”.
- We współpracy z fundacją Silva Rerum Arte przygotowano drugą edycję cyklu zajęć pod wspólną nazwą „Mała Szkoła Dawnej Sztuki”. Dzieciom opowiadano historie i legendy związane z zabytkami MHMG, przy akompaniamencie granej na żywo muzyki dawnej.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA W LICZBACH

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ DZIAŁ EDUKACJI	446
LEKCJE MUZEALNE	296
LEKCJE DLA ZESPOŁU SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 2 W GDAŃSKU OLIWIE	8
MALUSZKI W MUZEUM	33
HISTORYCZNE URODZINY	67
FERIE ZIMOWE W GDAŃSKU	15
AKCJA LATO	27

LICZBA PRZEPROWADZONYCH ZAJĘĆ Z PODZIAŁEM NA ODDZIAŁY MHMG	554
RATUSZ GŁÓWNEGO MIASTA	184
DWÓR ARTUSA	167
DOM UPHAGENA	110
MUZEUM POCZTY POLSKIEJ	59
MUZEUM BURSZTYNU	30
TWIERDZA WISŁOUJŚCIE	3
MUZEUM NAUKI GDAŃSKIEJ (DAW. ZEGARÓW WIEŻOWYCH)	1

EDUKACJA DLA DOROSŁYCH

CZWARTKI W HISTORYCZNYM

Muzeum zainicjowało nowy cykl spotkań o charakterze popularnonaukowym „Czwartki w Historycznym”. Cykl realizowany w okresie od stycznia do czerwca i od września do grudnia adresowany jest przede wszystkim do mieszkańców miasta. W czwartki, w coraz to innym z oddziałów, organizowane są wykłady popularnonaukowe, warsztaty, oprowadzania kuratorskie, wernisaże wystaw, promocje wydawnictw. Cykl rozpoczął się w kwietniu 2016 r., w trakcie roku zorganizowane zostały 22 wydarzenia, w których udział wzięły łącznie 824 osoby.

SOBOTA U PAŃSTWA UPHAGENÓW

Spotkania weekendowe w Domu Uphagena przybliżają odległą i bliższą kulturę materialną Gdańska. Podczas tych wydarzeń prowadzone były prelekcje, prezentacje, spotkania autorskie, koncerty, kuratorskie oprowadzania, a także zajęcia praktyczne, np. warsztaty szycia historycznego. W 2016 r. zorganizowano pięć spotkań.

AUDIOPRZEWODNIK PO MUZEUM POCZTY POLSKIEJ W GDAŃSKU

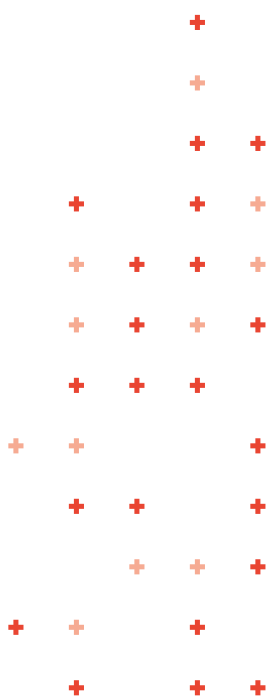
1 września 2016 r., w rocznicę bohaterskiej obrony budynku Poczty Polskiej, zaprezentowano audioprzewodnik po Oddziale. W 90-minutowym nagraniu znalazły się wspomnienia obrońców oraz relacje byłych pracowników Poczty Polskiej i ich rodzin. Materiał zawiera także nagrania gdańskich aktorów opowiadających o życiu Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku i upamiętnieniu pocztowców po II wojnie światowej. Audioprzewodnik zrealizowano dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

07

WYDARZENIA

WSPÓŁPRACA Z GRUPAMI REKONSTRUKCYJNYMI

Od trzech lat Muzeum prowadzi współpracę z grupą rekonstrukcyjną Garnizon Gdańsk. W 2016 r. odbywały się comiesięczne inscenizacje pt. „Historyczna zmiana warty” na placu przed Muzeum Bursztynu. Tradycyjnie 3 maja mają one odświeżony charakter, wraz z przemarszem ulicami Gdańska i pokazem musztry. Powstała również grupa wolontariuszy skupiona wokół Oddziału Twierdza Wisłoujście. Oprócz realizacji projektów rekonstrukcyjnych sprawuje ona opiekę nad replikami znajdujących się tam dział.

ŻUŁAWY W GDAŃSKU. SPOTKANIE Z KULTURĄ ŻUŁAWSKĄ – KSIĄŻKI, KULINARIA I NIE TYLKO... (13.02.2016)

W Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku wysłuchać można było wykładów o historii, literaturze, kulinariach, krajobrazie i turystyce na Żuławach. Była to także okazja do rozmów z autorami i wydawcami książek o regionie oraz do skosztowania specjałów żuławskich.

DZIEŃ WOLNEJ SZTUKI (26.04.2016)

Muzeum uczestniczyło w IV edycji wydarzenia. W akcji udział wzięło Muzeum Bursztynu, gdzie można było przyglądać się różnorodnym formom bursztynu naturalnego, prezentom dyplomatycznym oraz najcenniejszemu zabytkowi w zbiorach placówki: kabinetowi z XVII w.

FESTIWAL LITERATURY DLA DZIECI W GDAŃSKU (11.05.2016)

Festiwal Literatury dla Dzieci jest imprezą wędrującą po największych miastach Polski, dedykowaną najmłodszym czytelnikom. Podczas wizyty w Gdańsku jednym z punktów programu było spotkanie w Domu Uphagena zatytułowane: *Czytanki przed zachodem słońca – Stefan Chwin czyta M4 (utwory Marianowicza, Milne'a, Montgomery i Musierowicz)*. Wydarzenie realizowano w ramach Europejskiej Nocy Literatury.

EUROPEJSKA NOC MUZEÓW (21.05.2016)

W *Nocy Muzeów 2016* uczestniczyło siedem oddziałów MHMG, a liczba zwiedzających wyniosła 6300 osób. W programie wydarzenia znalazły się: oprowadzania po oddziałach z przewodnikami, degustacja specjałów egzotycznych kuchni, pokazy złotników i bursztynników, prelekcje i prezentacje multimedialne, pokaz replik strojów z XVIII w., koncert studentów Akademii Muzycznej w Gdańsku i koncert carillonowy na żywo.

UROCZYSTOŚĆ ZŁOŻENIA KWIATÓW POD POMNIKIEM HRABIEGO DE PLÉLO (30.05.2016)

Louis Robert Hippolyte de Bréhan hrabia de Plélo był francuskim wojskowym i dyplomatą, który poległ bohatersko w obronie Gdańska w 1734 r. Jego monument odsłonięto przy Twierdzy Wisłoujście w 2014 r. Rokrocznie przy pomniku odbywa się uroczystość z udziałem przedstawicieli konsulatu Republiki Francuskiej w Gdańsku, lokalnych władz oraz Muzeum Historycznego Miasta Gdańska.

„TWIERDZA SZYKUJE SIĘ DO BITWY!” (6.06.2016)

Coroczną inscenizację „Bitwa Morska” poprzedził całodniowy festiwal historyczny „Twierdza Wisłoujście szykuje się do bitwy!”. W wydarzeniu wzięły udział grupy rekonstrukcyjne z Polski i zagranicy (ponad 150 osób). Oglądać można było muszkieterów, pikinierów, ćwiczenia oddziałów piechoty i artylerii, stragany rzemieślnicze i codzienne życie twierdzy przed 300 laty.

BITWA MORSKA (13.08.2016)

Tematem przewodnim odbywającej się przy Twierdzy Wisłoujście bitwy morskiej były dzieje tego ważnego obiektu fortyfikacyjnego. W spektaklu wykorzystano m.in. nowe techniki wizualne.

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA (10.09.2016)

Włączając się w obchody Europejskich Dni Dziedzictwa, przebiegające pod hasłem „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki”, pracownicy Muzeum urządzili oprowadzanie po kościele św. Katarzyny, gdzie mieści się także Muzeum Nauki Gdańskiej.

GDAŃSKI TYDZIEŃ DEMOKRACJI (13, 15, 17.09.2016)

W trakcie dwóch wykładów prelegentki – dr Sylwia Bykowska i prof. dr hab. Maria Mendel – poruszyły kwestie braku demokracji w czasach komunizmu i budowę społeczeństwa obywatelskiego po 1989 r. w Gdańsku. Podczas trzeciego spotkania liderzy organizacji społecznych z Dolnego Miasta, Nowego Portu i Biskupiej Górki podzielili się doświadczeniem w aktywizacji mieszkańców.

389. ROCZNICA BITWY POD OLIWĄ (26.11.2016)

Całodzienne wydarzenie skierowane było do rodzin. Z okazji rocznicy bitwy oliwskiej Twierdzę Wisłoujście można było zwiedzać nieodpłatnie. Goście mieli okazję posłuchać opowieści przewodnika, obejrzeć arsenał Twierdzy, skorzystać z poczęstunku przy ognisku i podziwiać występy grup rekonstrukcyjnych.

KONCERTY (WYBÓR)

23.01.2016 – Koncert *W kręgu pieśni Henryka Hubertusa Jabłońskiego* w wykonaniu pedagogów i studentów Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (Oddział Dom Uphagena).

21.05.2016 – Koncert *Pieśni, arie, kameralistyka wokalna Wolfganga Amadeusza Mozarta w 260. rocznicę urodzin kompozytora*. W koncercie wystąpili studenci i pedagodzy Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (Oddział Dom Uphagena).

08

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

SESJE I KONFERENCJE NAUKOWE

Ogólnopolska Konferencja *Prosimy dotykać eksponatów*

Miejsce: Oddział Dwór Artusa

Data: 18 IV 2016 r.

Kurator: Monika Kryger

Celem spotkania była wymiana doświadczeń oraz dialog różnych środowisk. Dyskusja skoncentrowana była na ofercie kulturalnej skierowanej do osób niewidomych i słabowidzących, którzy są grupą stanowiącą największe wyzwanie w przestrzeni muzealnej.

Konferencja: Dom jako miejsce pracy w Gdańsku epoki przedindustrialnej na tle porównawczym

Miejsce: Oddział Dom Uphagena

Data: 24–25 listopada 2016 r.

Kurator: Zofia Maciakowska

Organizatorzy: Instytut Historii PAN, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Oddział Dom Uphagena

Podczas Międzynarodowej konferencji referenci koncentrowali się na zagadnieniach związanych z domami mieszczańskimi jako miejscem pracy ich właścicieli w okresie od średniowiecza do połowy XIX w. Reprezentowane były ośrodki naukowe i muzealne z Polski, Litwy i Szwecji. Kilka referatów dotyczyło Gdańska.

Symposium: Gdańsk 1945–1960. Problemy źródłoznawcze

Miejsce: Oddział Dom Uphagena

Data: 2 grudnia 2016 r.

Kurator: Sylwia Bykowska

Organizatorzy: Instytut Historii PAN, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Oddział Dom Uphagena

Było to pierwsze z planowanego cyklu corocznych sympozjów naukowych w związku z pracami nad VI tomem „Historii Gdańska, który ukaże się po red. prof. Edmunda Kizika i prof. Mirosława Golona realizowanym w Pracowni Historii Gdańska i Dziejów Morskich Polski Instytutu Historii PAN. Wystąpiło 17 referentów: badawczy i autorów tomu oraz dziejów Gdańska w latach 1945–1990 w 6 sekcjach: pamięć, społeczeństwo, przemysł i gospodarka komunalna, życie polityczne, architektura i sztuka oraz literatura.

09

GROMADZENIE ZBIORÓW

Kolekcje Muzeum powiększyły się w 2016 r. łącznie o **916 obiektów**, z czego **563** stanowiły zakupy, a **353** pozyskano przez przekazy i darowizny.

ZAKUPY

Dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 145.000 zł Muzeum Bursztynu zakupiło 35 prac jubilerskich od 16 artystów. Głównym celem projektu *Rozbudowa i uzupełnienie kolekcji współczesnej biżuterii z bursztynem Muzeum Bursztynu, oddziału Muzeum Historycznego Miasta Gdańska* było stworzenie najwszechstronniejszej muzealnej kolekcji współczesnej biżuterii z bursztynem w Polsce.

Do zbiorów Oddziału Ratusz MHMG nabyło ze środków własnych *Portret Johanna Adamusa Kulmusa* autorstwa Jacoba Wessla (1740 r.). Zarówno artysta, uznany malarz, jak i portretowany, lekarz, autor rozpraw naukowych, byli ważnymi osobistościami gdańskiego życia publicznego XVIII w.

Wartościowym nowym zakupem jest wykonane w znanym warsztacie ludwisarskim Benjamina Wittwercka w Gdańsku w 1695 r. złącze wodociągowe wraz z zaworami. Obiekt dekorowany jest herbem Gdańska oraz monogramem wykonawcy. Ekspонат sfinansowano dzięki Gdańskiej Infrastrukturze Wodno-Kanalizacyjnej.

Inne ważniejsze zakupy: uzupełniona została przyrodnicza kolekcja Muzeum Bursztynu, w tym pozyskano pierwszy holotyp w kolekcji Muzeum; zbiór malarstwa gdańskiego wzbogacony został o obraz Arthura Bendrata *Żuraw nocą* (1910); ikonografię Ratusza Głównego Miasta uzupełniono akwarelę Erwina Elstera (ok. 1954–1960); do Działu Historii trafił tłok pieczętny Senatu Wolnego Miasta Gdańska (z okresu 1920–1939), pozyskany z rynku antykwarycznego.

ZAKUPY OGÓŁEM

MUZEUM BURSZTYNU – RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE	39
MUZEUM BURSZTYNU – PRZYRODA	7
RATUSZ – MALARSTWO	2
RATUSZ – GRAFIKA	1
DZIAŁ HISTORII – PRZEDMIOTY UŻYTKOWE	513
DZIAŁ HISTORII – MILITARIA	1
RAZEM	563

DARY, PRZEKAZY

Dzięki darczyńcom do zbiorów fotografii trafiło m.in. 56 zdjęć ukazujących zniszczenia Gdańska, wykonanych w drugiej połowie lat 40. XX w., oraz obszerny, liczący 215 slajdów zbiór obrazujący budowę Portu Północnego, autorstwa Aleksandra Białeckiego, dyrektora budowy portu. Dział Historii pozyskał pamiątki po Heinrichu Scholtzu, nadburmistrzu Gdańska z lat 1910–1918, подарowane przez rodzinę.

DAROWIZNY, PRZEKAZY I POZYSKANIA OGÓŁEM

MUZEUM BURSZTYNU – RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE	3
MUZEUM BURSZTYNU – PRZYRODA	1
RATUSZ – RZEMIOSŁO ARTYSTYCZNE (CERAMIKA)	5
RATUSZ – NUMIZMATY	6
DZIAŁ HISTORII – FOTOGRAFIA	305
DZIAŁ HISTORII – ARCHIWALIA, DOKUMENTY, PRZEDMIOTY UŻYTKOWE	22
MUZEUM NAUKI GDAŃSKIEJ – PRACOWNIA ZEGARÓW WIEŻOWYCH	10
MUZEUM POCZTY POLSKIEJ – ARCHIWALIA	1
RAZEM	353

WARTOŚĆ OBIEKTÓW POZYSKANYCH W 2016 R.

ZAKUPY (INWENTARZ)	316 519,34 ZŁ
DARY I PRZEKAZY (INWENTARZ)	41 775 ZŁ
DARY I PRZEKAZY (REJESTR)	55 281,92 ZŁ

ARCHIWUM HISTORII „MÓWIONEJ”

W 2016 r. zainicjowano prace nad Archiwum historii „mówionej”. Pierwszy wywiad przeprowadzono z zasłużonym gdańskim konserwatorem zabytków Wacławem Rasnowskim. Na mocy porozumienia zawartego z Ośrodkiem KARTA oraz Domem Spotkań z Historią do MHMG trafią również nagrania dotyczące okresu Wolnego Miasta Gdańska.

fotograf
delu...

6110 C

stare poranne
bieg solidarnosci
ZROB

Rohalol
Regan
w Gdan'sku
ZROB

Wian
do
uph
ZROB

Gdan'ska
stare
pobudzenie
ZROB

Konferencja
w Gdan'sku
ZROB

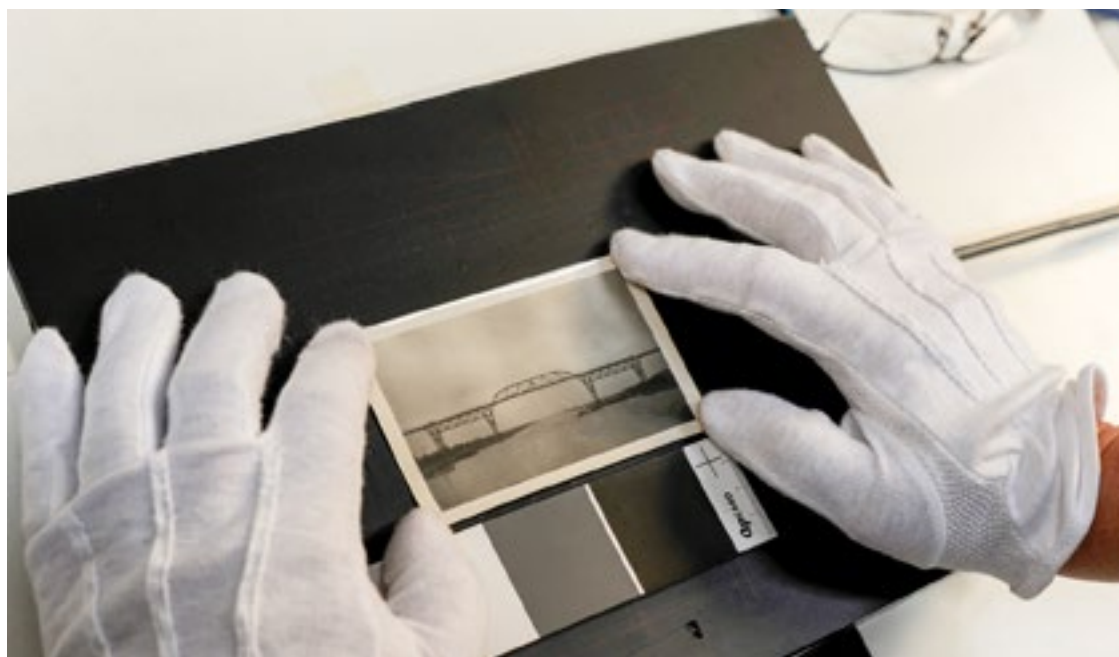
10

DIGITALIZACJA ZBIORÓW I DOKUMENTACJA CYFROWA

W lipcu 2016 r. powołano Dział Digitalizacji MHMG. Muzeum uzyskało fundusze zewnętrzne na budowę pracowni digitalizacji oraz jej wyposażenie.

W tym krótkim okresie Dział:

- zorganizował i wyposażył nową pracownię digitalizacji;
- wykonał ok. 500 zdjęć zbiorów muzealnych i ok. 100 dokumentacji przestrzeni miejskiej Gdańska na potrzeby publikacji i wystaw MHMG;
- zrealizował projekt „Cyfrowe Dziedzictwo Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów MHMG” dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Kultura cyfrowa, nabór 2016 r. Wykonano digitalizację 1243 muzealiów ze zbiorów ikonografii naukowej i 220 muzealiów ze zbiorów Muzeum Bursztynu, które udostępniono na portalu dziedzictwo.pomorze.pl;
- zdigitalizował obraz *Grosz czynszowy* Antona Möllera;
- wykonał dokumentację fotograficzną wystaw i wydarzeń w Muzeum;
- nawiązał współpracę z Międzymuzealną Grupą ds. Digitalizacji DigiMuz, Politechniką Gdańską, Instytutem Kultury Miejskiej.

11

BADANIA I KONSERWACJA
ZABYTKÓW**BADANIA ARCHITEKTONICZNE
I KONSERWATORSKIE W PRZYZIEMIU
I PIWNICACH RATUSZA**

W 2016 zakończono drugi etap badań architektonicznych i konserwatorskich wewnątrz wschodniej części przyziemia oraz piwnic Ratusza Głównego Miasta. Efektem tych prac było odkrycie wielu interesujących detali pochodzących z najstarszej – średniowiecznej fazy budowy ratusza. Najważniejsze z nich okazało się odsłonięcie malowidła ściennego ze sceną *Ukrzyżowania* (prawdopodobnie I poł. XV w.).

Zespół badawczy: Aleksander Piwek, Iwona Król, Jan Wiśniewski, Katarzyna Darecka, Marta Jedlikowska

MALOWIDŁO ŚCIENNE ZE SCENĄ UKRZYŻOWANIA

Konserwacja malowidła doprowadziła do jego uratowania, zabezpieczenia oraz uczytnienia.

Wykonawca: Iwona Król

**DETALE WYSTROJU MAŁEJ SALI RADY (ZIMOWEJ)
I MAŁEJ SALI WETY**

Wykonano rekonserwację zabytkowych detali (XVI/XVII w.) wystroju dwóch sal pierwszego piętra. Drewniane rzeźbione, polichromowane i złożone gzymsy oraz kamienne konsole ponownie odzyskały swoją pierwotną kolorystykę.

Wykonawca: Jolanta Pabiś-Ptak

RZEŻBA ŚW. JERZEGO Z DWORU ARTUSA

Przeprowadzona została rekonserwacja grupy rzeźbiarskiej Święty Jerzy walczący ze smokiem (1485 r.) z Dworu Artusa. Zabiegi konserwatorskie polegały przede wszystkim na oczyszczeniu, wzmocnieniu, usunięciu pociemniałych wtórnych werniksów i nieestetycznych uzupełnień. Następnie wykonano ponowne uzupełnienia ubytków, retusz polichromii i złocen oraz rekonstrukcję zdegradowanych srebrzeń.

Wykonawcy: Anna Świątkowska, Joanna Harasim-Grym

HERB RZECZPOSPOLITEJ

20 października 2016 r. miało miejsce ważne wydarzenie – uroczystość odsłonięcia herbu Rzeczypospolitej, zrekonstruowanego w miejsce zaginionego w czasie wojny z ławy Bractwa św. Rajnolda. Herb wykonany został przez Stanisława Wyrostka, a sfinansowany przez Bractwo Dworu Artusa w Lubece, z którymi Oddział Dwór Artusa stale współpracuje.

ZBROJA TURNIEJOWA

Przeprowadzono konserwację zbroi turniejowej autorstwa Konrada Polera z Norymbergi, wykonanej ok. 1490, należącej do oryginalnego wyposażenia Dworu Artusa.

Wykonawca: Paweł Dygaszewicz

PRACE W TWIERDZY WISŁOUJŚCIE

Z programu Dziedzictwo kulturowe priorytet 1 Ochrona zabytków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozyskano dofinansowanie na realizację kompleksowych prac budowlano-konserwatorskich Poterny wjazdowej Fortu Carre, wykonanie izolacji przeciwwodnych oraz remont pomieszczeń i stolarki.

Ze środków własnych przeprowadzono działania interwencyjne, m.in.: naprawę fragmentu muru ceglanego pn.-zach. narożnika Wieży Więziennej i usunięcie skutków zalania pomieszczenia Domu Komendanta w Forcie Carre. Trwały również prace badawcze i projektowe poprzedzające kolejne inwestycje w Twierdzy Wisłoujście.

INNE PRACE

W Dziale Konserwacji Zabytków przeprowadzone zostały ponadto następujące prace i interwencje konserwatorskie:

- konserwacja rzeźby Ateny z Sieni Gdańskiej
- konserwacja obiektów na wystawy czasowe: „Życie codzienne...”, „Niniejszym przekazuję...”, „Między domem a światem...”.

Pracownia konserwatorska MHMG sprawuje nadzór nad realizacją prac konserwatorsko-rekonstruktorskich prowadzonych przez konserwatorów i technologów spoza Muzeum. W 2016 r. był to między innymi III etap rekonstrukcji polichromii na sztukateriach trzech pomieszczeń Domu Uphagena.

12

INWESTYCJE I PRACE
PRZYGOTOWAWCZE

Działalność inwestycyjna MHMG koncentrowała się na zadaniach związanych z projektem realizowanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020 pn. „Przywracanie blasku Drodze Królewskiej w Gdańsku – rewitalizacja Ratusza Głównego Miasta i Dworu Artusa”. Dotyczą one pomieszczeń Komory Palowej Ratusza oraz dziedzińca i sieni Dworu Artusa. Prace rozpoczną się w styczniu 2017 r.

Zgodnie z planem w zespole Przedbramia przeprowadzono remont dachów oraz konserwację zabytkowych wrót z relikami dekoracji malarskiej.

Muzeum rozpoczęło starania o pozyskanie funduszy unijnych na remont i adaptację zabytkowego budynku Wielkiego Młyna – planowanej nowej siedziby Muzeum Bursztynu. Opracowano projekty budowlane, skalkulowano koszty inwestycji oraz przygotowano wnioski aplikacyjne.

W Ratuszu Głównomiejskim głównym działaniem inwestycyjnym była budowa nowej portierni wraz z przebudową sieci instalacji teletechnicznych. Był to pierwszy etap prac związanych z budową windy osobowo-towarowej w nowej części Ratusza. Winda pozwoli na przystosowanie Ratusza do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo i seniorów.

13

PARTNERZY MUZEUM

W 2016 r. Muzeum kontynuowało współpracę z licznymi partnerskimi instytucjami. Zainicjowano też nowe projekty i porozumienia.

- Nawiązana została współpraca z historykami i historykami sztuki z Uniwersytetu Gdańskiego, oddziału gdańskiego IPN i pracowni gdańskiej Instytutu Historii PAN, zajmującymi się okresem po 1945 r. Kooperacja ta powinna zaowocować powstaniem prac licencjackich i magisterskich o tematyce gdańskiej, które mogą zostać wykorzystane przez MHMG na wielu polach (wystawienniczym, wydawniczym, dokumentacyjnym).
- Na mocy porozumienia zawartego z Ośrodkiem KARTA oraz Domem Spotkań z Historią do MHMG trafią nagrania relacji i wspomnień historycznych, dotyczące okresu Wolnego Miasta Gdańska.
- Podpisane zostało porozumienie o wielostronnej współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Gdańsku, co zaowocuje przygotowaniem studialnych projektów zagospodarowania Twierdzy Wisłoujście.

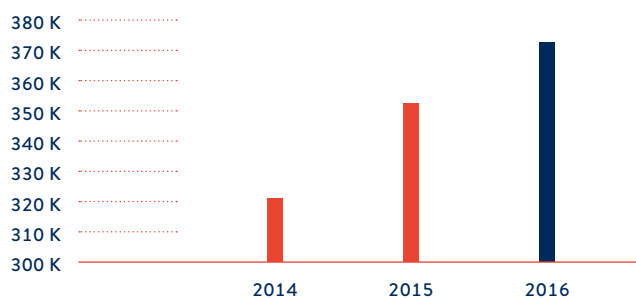
14

FREKWENCJA

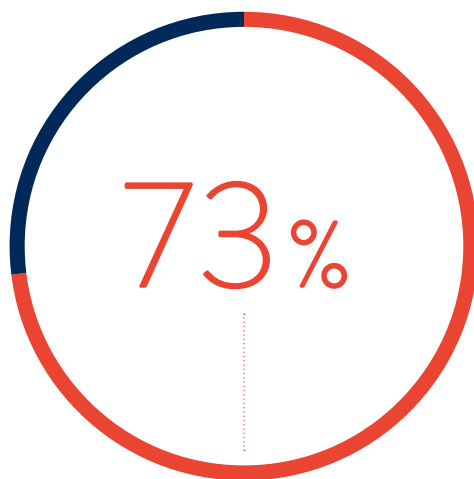
REKORDOWY ROK 2016

W roku 2016 Muzeum odwiedziło 373 646 osób. Ponad 70% to Polacy.

LICZBA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH MUZEUM

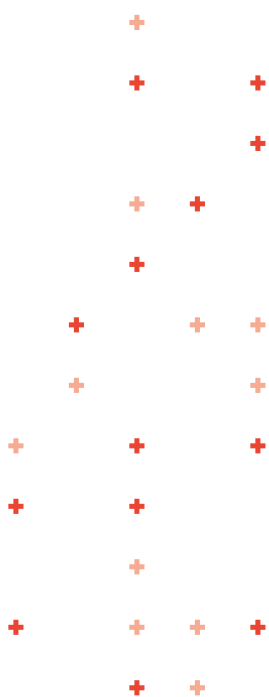

POCHODZENIE OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH MUZEUM

● POLSKA – 73%

● ZAGRANICA – 27%

KATEGORIA	1.01. – 31.12.2016 r.	
	LICZBA WYDARZEŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
WYSTAWY	19	UJĘTA WE FREKWENCJI OGÓLNEJ
WYSTAWY PLENEROWE	2	—
WYSTAWY I PREZENTACJE W INNYCH INSTYTUCJACH	3	—
KONFERENCJE	3	338 OSÓB
WYDARZENIA (BITWA MORSKA, NOC MUZEÓW, DZIEŃ WOLNEJ SZTUKI, TYDZIEŃ DEMOKRACJI, DNI DZIEDZICTWA, „TWIERDZA SZYKUJE SIĘ DO BITWY”, 389. ROCZNICA BITWY POD OLIWĄ)	7	16 747 OSÓB
WYDARZENIA „CZWARTKI W HISTORYCZNYM” (W TYM PROMOCJE PUBLIKACJI)	22	824 OSOBY
ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (W TYM PLENEROWE W TWIERDZY WIŚŁOUJŚCIE)	494	11 510 OSÓB
FREKWENCJA CAŁKOWITA		373 646 OSÓB

15

FINANSE

Fundusze MHMG stanowiły wypracowane środki własne, dotacja podmiotowa przyznana przez Organizatora – Gminę Miasta Gdańska oraz dotacje celowe pozyskane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z Funduszy Unijnych, a także od sponsorów.

W roku 2016 przychody Muzeum Historycznego Miasta Gdańska wyniosły **15.457.426 zł**, w tym:

Dotacja podmiotowa – 10.744.955 zł

Dotacje celowe – 553.146 zł (środki z MKiDN)

Środki własne – 4.159.325 zł, z czego:

- a) wypracowane – przychody ze sprzedaży biletów, wynajmu sal, czynszów – **2.023.156 zł**
- b) wypracowane – przychody ze sprzedaży towarów – **103.494 zł**
- c) wypracowane – przychody uzyskane z prowadzenia lekcji muzealnych, organizacji urodzin, noclegów, pozostałych usług (w tym z wzajemnie świadczonych usług promocyjno-reklamowych) – **207.163 zł**
- d) wypracowane – pozostałe przychody operacyjne:
 - odszkodowania **13.229 zł**
 - darowizny pieniężna (w tym sponsorzy) – **49.000 zł**
 - (inne, w tym za opłaty telekomunikacyjne, terminowe wpłaty do ZUS, rozliczenie korekt podatku VAT itp.) – **68.361 zł**
- e) wypracowane przychody z uzyskanych odsetek – **3.213 zł**
- f) niezamortyzowana wartość środków trwałych – **1.457.547 zł**
- g) ujawnienie środków trwałych w drodze przeprowadzonej inwentaryzacji środków trwałych (niewypracowane) – **234.162 zł**

Przychody inwestycyjne – 529.329 zł

w tym:

Dotacje celowe (inwestycyjne)

- a) Gmina Miasta Gdańska – Przebudowa i adaptacja zabytkowego Wielkiego Młyna w Gdańsku na potrzeby Muzeum Bursztynu, oddział MHMG – **121 000 zł**

- b) Gmina Miasta Gdańska – Wydatki na zakup i dostawę sprzętu IT oraz wyposażenia na potrzeby digitalizacji MHMG – **241 979 zł**
- c) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – wystawa *Krzyżacy i Gdańsk w 550 rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego* – **2135 zł**
- d) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – *Regionalne kolekcje sztuki współczesnej* – **145 000 zł** (zakup kolekcji)
- e) Zakupy inwestycyjne z środków własnych – *Regionalne kolekcje sztuki współczesnej* – **22 720 zł** (zakup kolekcji)

RADA MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA GDAŃSKA (KADENCJA 2013–2017):

prof. dr hab. Błażej Śliwiński

Przewodniczący Rady, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego

dr Zbigniew Markowski

Wiceprzewodniczący Rady, Prezes Zarządu O.M. Finance Sp. z o.o.

dr hab. Sławomir Kościelak prof. UG

Sekretarz Rady, Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego

dr Zbigniew Canowiecki

Prezes Zarządu „Pracodawcy Pomorza”

Marta Chełkowska

Dyrektor Departamentu Turystyki i Promocji Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

prof. dr hab. Piotr Dominiak

Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii

dr Barbara Józwiak

Doradca BRE Bank SA w Warszawie

Mariusz Mierzwiński

Dyrektor Muzeum Zamkowego w Malborku

dr Jarosław Minkowski

Dyrektor Regionu Północ Grupy LUX MED

prof. dr hab. Danuta Popinigis

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Gerard Radecki

Muzeum Narodowe w Poznaniu

dr Marek Rubnikowicz

Dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu

Piotr Urbańczyk

Prezes Zarządu Meritum Banku

Artur Zawadka

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Wydział Krajowy

Władysław Zawistowski

Dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Pomorskiego

WYKAZ ETATOWYCH PRACOWNIKÓW MHMG ZATRUDNIONYCH W 2016 R.

DYREKCJA MHMG

dr hab. Waldemar Ossowski, dyrektor MHMG

dr Ewa Szymańska, z-ca dyrektora ds. merytorycznych – kustosz dyplomowany

mgr inż. Tomasz Wierzchowski, z-ca dyrektora ds. inwestycji i administracji

mgr Monika Przybyszewska, główny księgowy

mgr Mariusz Lewandowski, z-ca dyrektora ds. ekonomicznych (do 30.06.2016 r.)

Maria Pawlak, główny księgowy (do 09.01.2016 r.)

inż. Lidia Rogaczewska, z-ca dyrektora ds. administracyjnych (do 27.04.2016 r.)

ODDZIAŁ RATUSZ GŁÓWNEGO MIASTA

dr Ewa Bojaruniec-Król, kustosz – kierownik Oddziału

dr Anna Frąckowska, adiunkt – z-ca kierownika Oddziału Ratusz Głównego Miasta

mgr Marta Krzyżowska, asystent

dr inż. Tomasz Olkowski, adiunkt

mgr Dorota Powirska, adiunkt

Teresa Bryks, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – brygadzystka

Elżbieta Barczewska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Maria Cieśluk, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Lidia Dajnowiec, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Bogumiła Kirszenstein, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Danuta Laskowska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych, brygadzystka

Joanna Malicka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

mgr Gabriela Mironowicz, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Marzena Nadolska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Monika Różycka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Jolanta Świgost, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Mirosława Teclaf, kasjer

Klaudia Arendt, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

ODDZIAŁ MUZEUM DWÓR ARTUSA

mgr Izabela Jastrzebska-Olkowska, kustosz – kierownik Oddziału

mgr Krzysztof Jachimowicz, adiunkt

Eugenia Tomczak, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Joanna Gajkowska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

Grażyna Krotla, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – kasjer
Krystyna Piotrowska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych

ODDZIAŁ MUZEUM BURSZTYNU

mgr Joanna Grążawska, kustosz – kierownik Oddziału
mgr Renata Adamowicz, kustosz – z-ca kierownika Oddziału
mgr Bartłomiej Kentzer, adiunkt
mgr Ludmiła Skulbaszewska, kustosz
Ewa Pawłęga, starszy referent ds. administracyjnych
Barbara Baranowska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – przewodnik
– brygadzysta
Jolanta Chomko, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – przewodnik
Violetta Cissewska, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Ewa Czerepko, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Joanna Janik, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych, przewodnik
Grażyna Kostrzewa, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Małgorzata Pluta, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Beata Radziuk, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Aleksandra Szmul, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych, kasjer

ODDZIAŁ DOM UPHAGENA – MUZEUM WNĘTRZ MIESZCZAŃSKICH

mgr Wojciech Szymański, kustosz – kierownik Oddziału
Mariola Krzyżewska, starszy referent ds. administracyjnych
Mariola Benka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – brygadzystka
Katarzyna Górka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – przewodnik
Bożena Krefta-Jakuszek, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Renata Krzywicka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Grażyna Lihs, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Hanna Pioch, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – kasjer
Bogusława Wójcik, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – kasjer

ODDZIAŁ MUZEUM POCZTY POLSKIEJ W GDAŃSKU

dr Janusz Trupinda, kustosz dyplomowany – kierownik Oddziału
mgr Ewa Malinowska (do 31.05.2016 r.)
Barbara Pazdro, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – kasjer – brygadzystka
Grażyna Skonecka, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych – kasjer

ODDZIAŁ MUZEUM NAUKI GDAŃSKIEJ

dr inż. Grzegorz Szychliński, kustosz dyplomowany – kierownik Oddziału
Monika Głowińska, z-ca kierownika Oddziału

ODDZIAŁ TWIERDZA WISŁOUJŚCIE

mgr Katarzyna Krawczyk, adiunkt – kierownik Oddziału

ODDZIAŁ WARTOWNIA NR 1 NA WESTERPLATTE

mgr Grzegorz Jedlicki, adiunkt – kierownik Oddziału

DZIAŁ HISTORII

dr Janusz Dargacz, kustosz – kierownik Działu

dr Piotr Paluchowski, adiunkt

mgr Katarzyna Kurkowska, adiunkt

DZIAŁ EDUKACJI

mgr Monika Kryger, kustosz – kierownik Działu

mgr Ewelina Martys, adiunkt – z-ca kierownika Działu

mgr Marta Ellert, asystent

Wojciech Krakus, adiunkt

Krzysztof Kucharski, starszy referent ds. edukacji

mgr Anna Mallek-Bojke, asystent

Karolina Wąsowska (do 07.10.2016 r.)

DZIAŁ KONSERWACJI ZABYTKÓW

mgr Joanna Harasim-Grym, konserwator – kierownik Działu

dr Katarzyna Darecka, kustosz dyplomowany

mgr Anna Stankuć, starszy konserwator

DZIAŁ ARCHEOLOGII

dr Aleksandra Pudło (do 31.01.2016 r.)

DZIAŁ INWENTARZY MUZEALIÓW

mgr Katarzyna Lis, główny inwentaryzator

Paulina Szekszteńo, specjalista ds. inwentarzy muzealiów

DZIAŁ KADR

Stefania Pawłowska, główny specjalista ds. pracowniczych

KANCELARIA

mgr Beata Skrzecz, kierownik Kancelarii

Barbara Piekarska, specjalista ds. kancelaryjnych

DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY

mgr Anna Ossowska, z-ca głównej księgowej
mgr Ilona Hajdamowicz, specjalista ds. finansowo-księgowych – kasjer
mgr Agnieszka Kamińska, specjalista ds. finansowo-księgowych
mgr Aleksandra Papkow, specjalista ds. finansowo-księgowych
Katarzyna Szczypińska, specjalista ds. finansowo-księgowych

DZIAŁ ADMINISTRACJI

Emilia Kroplewska, kierownik Działu
Elżbieta Mikołajczak, z-ca kierownika Działu
mgr Patrycja Marszewska, starszy referent ds. administracyjnych
Iwona Dajnowiec, referent ds. administracyjnych
Marek Kozakiewicz, kierowca
Katarzyna Błaszkievicz, kwalifikowany opiekun ekspozycji muzealnych
Jadwiga Toporek, pracownik gospodarczy
Stefania Chojnowska, pracownik gospodarczy
Zbigniew Jeszke, pracownik gospodarczy
Walerian Jurkowski, pracownik gospodarczy

DZIAŁ UTRZYMANIA

inż. Arkadiusz Szeksztełło, kierownik Działu
Kazimierz Formela, specjalista ds. remontów
Krystyna Trzebiatowska, specjalista ds. gospodarki gruntami
Zenon Wachowiak, rzemieślnik – monter instalacji sanitarnych
Krzysztof Dąbrowski, rzemieślnik – elektromonter
Mirosław Drązek, rzemieślnik – stolarz
Roman Kućma, rzemieślnik – monter urządzeń
Piotr Kwiatkowski, rzemieślnik – monter urządzeń
Mariusz Skóra, rzemieślnik – monter urządzeń
Jacek Niedźwiedzki, rzemieślnik – monter urządzeń, kierowca
Dawid Jaroszewski, rzemieślnik – monter urządzeń
Tadeusz Stojąłowski, rzemieślnik – monter urządzeń
Maciej Ossowski, rzemieślnik elektromonter (do 30.09.2016 r.)

DZIAŁ INWESTYCJI

mgr Maciej Szczepkowski, kierownik Działu
Teresa Peplińska, z-ca kierownika Działu
mgr Aleksandra Płotka, specjalista ds. konserwacji zabytków nieruchomości

SAMODZIELNE STANOWISKO DS. ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Elżbieta Miłosierna, specjalista ds. zamówień publicznych

DZIAŁ MARKETINGU

mgr Michał Pietrzak, kierownik Działu

dr Andrzej Gierszewski, z-ca kierownika Działu – asystent – rzecznik prasowy

mgr Bożena Kowalczyk, specjalista ds. magazynowo-wydawniczych

mgr Maciej Flis, adiunkt

mgr Agnieszka Grabowska-Ogrodnik, specjalista ds. marketingu i fotografii

DZIAŁ PROGRAMÓW POMOCOWYCH

mgr Kinga Krause, kierownik Działu

DZIAŁ BEZPIECZEŃSTWA

mgr Dariusz Wysocki, główny specjalista ds. BHP, ppoż., OC

DZIAŁ INFORMATYCZNY

Piotr Stój, kierownik Działu

Jakub Szalkowski, starszy referent ds. informatycznych

DZIAŁ DIGITALIZACJI

mgr Marcin Kłos, kierownik Działu

inż. Ewa Grela, fotograf

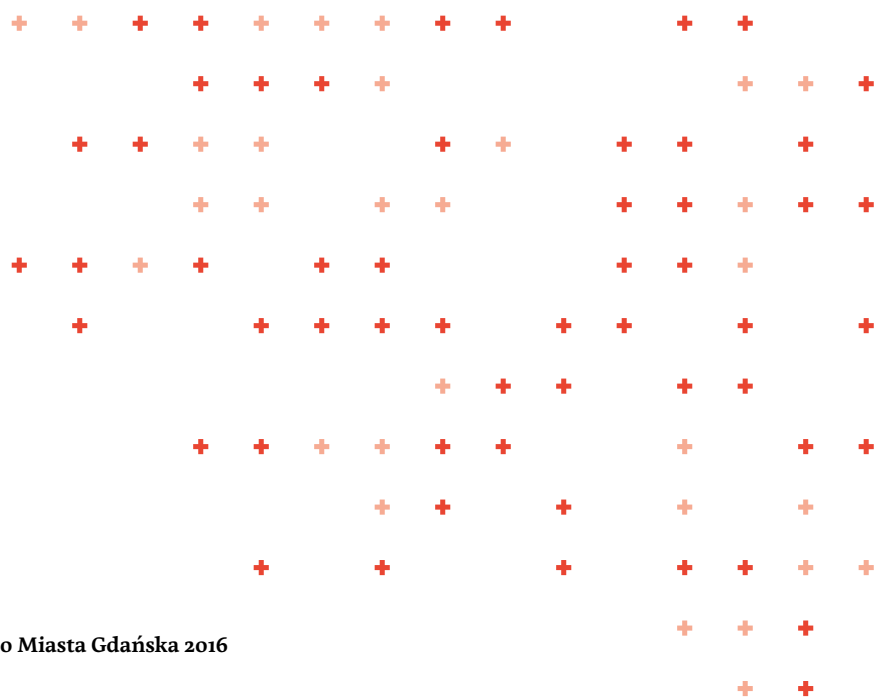
mgr Hubert Kotarski, specjalista ds. digitalizacji

BIBLIOTEKA

mgr Ewa Sztykiel, kustosz

Agnieszka Cińcio, młodszy bibliotekarz

Raport Roczny Muzeum Historycznego Miasta Gdańska 2016

TEKSTY:

Waldemar Ossowski

Ewa Barylewska-Szymańska

Anna Frąckowska

Przy współpracy zespołu pracowników MHMG w składzie:

Ewa Bojaruniec-Król

Janusz Dargacz

Andrzej Gierszewski

Joanna Grążawska

Joanna Harasim-Grym

Grzegorz Jedlicki

Izabela Jastrzebska-Olkowska

Marcin Kłos

Kinga Krause

Katarzyna Krawczyk

Monika Kryger

Katarzyna Lis

Michał Pietrzak

Monika Przybyszewska

Grzegorz Szychliński

Wojciech Szymański

Janusz Trupinda

Materiał ilustracyjny z archiwum MHMG oraz fot. Dariusz Kula (s. 4, 6, 7, 8, 10, 16, 20, 21, 22, 24, 26, 41, 46, 52, 53, 55 góra, 57, 58 dół, 69, 71, 74, 78, 79, 81, 87, 90, 93, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 107, 112–113, 114–115, 119), Dariusz Kula / Kula-Bujak TEAM (s. 25, 116–117), Bornholms Museum (s. 37) i www.gdansk.pl (s. 27).

REDAKCJA MERYTORYCZNA: Ewa Barylewska-Szymańska; Anna Frąckowska

KOREKTA JĘZYKOWA: Anna Ciemińska

PROJEKT GRAFICZNY, SKŁAD: Eurydyka Kata i Rafał Szczawiński | re:design studio

DRUK: NORMEX

ISBN 978–83–61077–89–3

© Muzeum Historyczne Miasta Gdańska

ul. Długa 46/47

80–831 Gdańsk

www.mhmg.pl

